

СТАНИСЛАВ ЛЕМ ДВАЙСЕТ И ПЪРВО ПЪТЕШЕСТВИЕ

Част 11 от „Звездни дневници“

Превод от полски: Силвия Борисова, 2009

chitanka.info

Когато след завръщането си от XXVII век изпратих Ийон Тихи при Розенбайсер, за да заеме освободеното от мен място в ТЕОВИХ, нещо, което той направи с огромно неудоволствие, и то след цяла седмица преследване и разправи в малкото колело на времето, се изправих пред сериозна дилема.

В края на краищата определено ми беше втръснало да поправам историята. А беше напълно възможно този Тихи пак да провали Проекта и Розенбайсер пак да ми го прати. Така че реших: няма да чакам със скръстени ръце това да се случи и ще се махна в Галактиката, и то възможно най-далече. Тръгнах страшно набързо, от страх, че ПАРКИ ще ми обърка плановете, но явно след напускането ми там беше настъпил пълен хаос, защото на никого не му беше до мен. Разбира се, не исках да ходя където и да е, затова си взех куп нови пътеводители и течението на „Галактически алманах“, което беше яко набъбнало, докато ме е нямало. Отхвърчах на няколко парсека от Слънцето и спокойно се заех с литературата по въпроса.

Както скоро се убедих, тя съдържа доста новости. Например д-р Хопфщосер, брат на оня Хопфщосер, известния тихолог, беше изработил периодична таблица на цивилизацията на Космоса, базирана на три принципа, които позволяваха безпогрешно да се откриват най-развитите общества, а именно: Правила на Боклука, Шума и Петната. Всяка цивилизация в техническата си фаза започва да затъва в боклуци, които ѝ създават огромни грижи, докато не изведе сметищата в космическото пространство; а за да не пречат много в космоплаването, за тях е отредена специална орбита. Така се създава непрекъснато нарастващ пръстен от боклуци и точно по него се съди за степента на прогреса.

Обаче подир някое време сметищата се променят, защото с развитието на интелектрониката, на боклука отиват все повече части от компютри, а към тях се прибавят и стари сонди, спътници и прочее. Тези мислеци отпадъци не искат вечно да се въртят в пръстена от боклуци и изхвърчат от него, трупайки се около планетата, натъпкват се дори в системата ѝ; тази фаза води до замърсяване на околната среда с интелект. Различните цивилизации се мъчат посвоему да се преборят с проблема; стига се дори до компютъроцид, например в пространството се разполагат специални капани, примки, клопки и преси за психическите отломки, обаче резултатът от подобни акции е

плачевен, защото се хващат най-нискостоящите в умственото развитие и така най-съобразителните боклуци се оказват покровителствани от тази тактика: те се обединяват в групи и банди, организират нападения и протести с трудни за изпълнение постулати — настояват за резервни части и жизнено пространство. Ако им се откаже, напук замърсяват радиовълните, намесват се в предавания с прокламациите си и предизвикват ужасен шум и пращане в ефира, чак тъпанчетата се пукат. Именно по това пращане дори отдалеч може да се разпознае кои цивилизации са тормозени от интелектуална полюция. Странно защо земните астрономи толкова време не можаха да разберат откъде в Космоса, непрестанно прослушван и наблюдаван с радиотелескопи, се вземат целият този шум и други безсмислени звуци; това са ефекти точно от тези конфликти, които затрудняват сериозната междупланетна комуникация.

Накрая, петната по слънцата, но с по-особена форма и химически състав, който може да се разбере спектроскопски, свидетелстват за наличието на най-високоразвити цивилизации, вече загърбили Бариерата на Боклука и Шума. Тези петна са резултат от попадането на огромни облаци натрупани през вековете боклуци в пламъците на местното Слънце, в които те се хвърлят сами, досущ нощни пеперуди, за да се самоубият. Тази мания се нагнетява от специални депресанти, под чието влияние попада всичко, що мисли електронно. Методът на разпръскване на тези депресанти е извънредно жесток, но да не би пък битуването в Космоса и най-вече изграждането на цивилизации в него да е осеяно с цветя и рози?

Според доктор Хопфщосер тези три етапа в развитието са желязна закономерност на съществуването на човекоподобните цивилизации. Колкото до останалите, от периодичната таблица на професора има още какво да се желае. Това не ми пречеше, нали по обясними причини ме интересуваше битието точно на подобните нам. Затова си изработих детектор ВЦ^[1] (високи цивилизации) по описа на професора в Алманаха и начаса навлязох дълбоко в системата на Хиядите. Тъкмо оттам идваха особено силни шумове, там най-много планети имаха пръстени от боклуци и няколко слънца бяха покрити с шарка от редки елементи, ням свидетел на унищожението на изкуствения разум.

Понеже в последния брой на Алманаха имаше снимки на същества от Дихтония, поразително приличащи на хората, реших да кацна точно на тази планета. Което е вярно, вярно е, тези снимки бяха получени по радиопът от приличната дистанция хиляда светлинни години и можеха да бъдат поостарели. Все пак, изпълнен с оптимизъм, описах хипербола към Дихтония, закръжих в орбита и поисках разрешение за кацане.

Получаването на такова разрешение бива по-трудно от преодоляването на галактическите бездни, защото бюрокрацията е по-високо развита от навигацията, сиреч разните приложения, без които лобирането до входна виза е немислимо, са по-важни от фотонния реактор, екраните, резервите гориво, кислород и прочее. В тия работи съм врял и кипял, затова се приготвих за дълго дори няколко месеца кръжене около Дихтония, не обаче и за това, с което се сблъсках.

Както бях успял да установя, тази планета с лазура си напомняше Земята, беше покрита с океани и снабдена с три големи континента, положително цивилизовани; дори достатъчно високо над нея, трябваше да лавирам между спътници контролни, наблюдателни, надничателни и глухо мълчащи; последните за всеки случай избягвах особено старателно. Никой не отговаряше на петициите ми; три пъти подавах заявление, но никой не ми поиска телевизионно предявяване на документи, само от континента с форма на бъбрек изстреляха към мене нещо като триумфална арка от изкуствена елха, окичена с разноцветни ленти и флагчета и с надписи сякаш насърчителни, ала толкова общо формулирани, че не се реших да прелетя през нея. Следващият континент, целият осеян с градове, ме замери с млечнобял облак от някакъв прах, който замъгли всичките ми бордови компютри така, че те на всяка цена заискаха да насочат кораба право към Слънцето, та се наложи да ги изключа и да мина на ръчно управление. Третият континент, изглежда най-слабо урбанизиран, потънал в буйна зеленина и най-голям, не запрата нищо към мене и с нищо не ме поздрави, затова избрах по-удобно място, натиснах спирачките и предпазливо припланетих ракетата сред живописни хълмове и ниви или с колраби, или със слънчоглед; отвисоко беше трудно да се разбере.

Както обикновено, вратата беше заяла, напечена от триенето, и трябваше да я чакам сума време да истине. Надникнах навън,

напълних дробовете си с живителен свеж въздух и със задължителната предпазливост встъпих в непознатия свят.

Намирах се в края на сякаш обработваемо поле, но това, което растеше там, нямаше нищо общо нито с колраби, нито със слънчоглед; изобщо не беше растение, а нахткастлики, сиреч вид нощни шкафчета. На туй отгоре тук-там между тях имаше равни редици табуретки и бюфетчета. След кратък размисъл стигнах до извода, че това са продукти на биотична цивилизация. Вече бях срещал такива. Всъщност кошмарните визии, понякога разпространявани от футуролозите за света на бъдещето, отровен от изгорели газове, задимен, пресечен от енергетични, термични и прочее бариери, са безсмислица: в постиндустриалната фаза от развитието се създава биотично инженерство, което ликвидира подобни проблеми. Овладеяването на жизнените явления позволява да се произведат синтетични сперматозоиди, които посяваш в каквото си поискаш, ръсваш шепа вода и чакаш да израсне необходимият ти обект. Не ти трябва да мислиш откъде такъв сперматозоид взема познание и енергия за радио– или гардеробогенезис, както не се замисляш откъде семената на плевелите черпят сила и познания, за да покълнат.

Така че не самото поле с табуретки и нощни шкафчета ме учуди, а това, че бяха съвсем скверни. Най-близкото шкафче само дето не ми отхапа ръката със зъбатото си чекмедже, когато посегнах да го отворя; второто до него се люлееше под лекия ветреца като една пача, а табуретката, покрай която минах, ми направи марка и аз се проснах в цялото си величие. Едни мебели несъмнено не бива да се държат така, нещо не беше в ред с тази стопанска култура; по-нататък, вече с извънредна предпазливост и пръст на спусъка на бластера, попаднах на плитка низина с горичка в стил Людовик XV, откъдето върху главата ми се стовари подивяла кушетка и като нищо щеше да ме смачка с позлатените си копита, ако не я оставих на място с един точен изстрел. Бродих известно време сред групите мебелни гарнитури, издаващи хибридикация не само на стилове, ами и на смисли; там господстваха кръстоски между скринове и канапета, клонати секции, а широко разтворените и сякаш канеци в дълбоките си ниши гардероби бяха май хищни, ако се съди по огризките в краката им.

Все по-ясно ми беше, че това не е никакво поле с култури, а един голям хаос, капнал и изнурен от жегата — слънцето беше в зенита си,

та след няколко опита си намерих едно извънредно кротко кресло и седнах, за да обмисля ситуацията. Както си седях под сянката на няколко големи подивели гардероба, които бяха пуснали сума филизи-закачалки, видях на стотина крачки напред всред нависоко избуялите корнизи да щръква глава и след нея туловище на някакво създание. Не приличаше на човек, но и несъмнено нямаше нищо общо с мебелите. Беше изправено, с лъскава руса козина, лицето му не се виждаше от широкополата шапка, вместо корем имаше нещо като барабанче, острите рамене преминаваха в дублирани ръце; то тананикаше тихо, акомпанирайки си на коремния ударен инструмент. Създанието направи няколко крачки към мен, та се видя продължението му. Сега приличаше малко на кентавър, но бос и без копита; след втория чифт крака се появи трети, сетне четвърти, а когато заподскача и се скри в гъсталака, го закъсах с броенето. Сигурен бях само, че не е чак стоножка.

Починах си на това тапицирано кресло, порядъчно оглупял от странната среща, пък станах и продължих пътя си, като внимавах да не се отдалечавам прекалено от ракетата. Сред широкоплещестите канапета, до едно настръхнали, видях каменни руини, по-нататък — напълно цивилизован изход на канал. Когато пристъпих, за да надникна в тъмната дълбина, чух някакъв шум отзад, исках да се обърна, но ми метнаха нещо на главата, залюлях се, ала нямаше защо, вече ме бяха подхванали стоманени ръце. Някой ме подкоси и както се дърпах безполезно, усетих да ме повдигат и да ме хващат за краката и раменете. Носеха ме сякаш надолу, чувах ехото на стъпките по каменни плочи, заскърца врата, бях блъснат на колене и освободен от задушавания плат.

Намирах се в неголямо помещение, осветено от закрепени към тавана бели лампи, които впрочем имаха мустачки и крачка и от време на време си сменяха местата. Коленичех така, натискан за врата отзад, пред маса от грубо дялано дърво; на нея седеше някакъв със сива качулка, която му закриваше лицето; качулката имаше отвори за очите с прозрачни капачета. Субектът отмести книгата, която явно беше чел, стрелна ме с очи и каза със спокоен тон на този, който ме държеше отзад.

— Изтеглете му струната.

Някой ме стисна за ухото и го издърпа, чак викнах от болката. Още два пъти се опитаха да ми откъснат ушната мида, ама като не им се получи, изпаднаха в известно объркване. Тоя, дето ме държеше и ми дърпаше ушите, и той загърнат в груб сив плат, рече, оправдавайки се, че сигурно съм някакъв нов модел. Приблужи се друга върлина и се замъчи да ми откъсне поред носа, веждите, накрая цялата глава; когато и тези действия не донесоха очаквания резултат, седналият на масата нареди да ме пуснат и попита:

— Колко дълбоко си скрит?

— Моля? — на свой ред попитах сащисан. — Никъде не се крия и нищо не разбирам. Защо ме тормозите?

Тогава седналият се изправи, заобиколи масата и ме хвана за раменете — с ръце като човешките, но в сукнени ръкавици. Когато напипа костите ми, възкликна удивен. По даден знак ме изведоха по коридора, по чиито таван си лазеха явно скучаещи до смърт лампи, в друга килия, по-точно килерче, тъмно като гроб. Не исках да влизам, но ме бутнаха насила, тръшнаха вратата, нещо зашумя и иззад невидима преграда някой произнесе с райски екстаз: „Слава на Бога! Мога да му преброя всички кости!“ След като чух този вик, почнах още по-енергично да се опъвам на тези, които почти веднага ме измъкнаха от тъмното килерче, но като видях как се мъчат да ми окажат изненадващи почести, да ме канят с учтиви жестове и изобщо да демонстрират извънредна почителност, се оставих да ме водят навътре по подземния коридор, странно напомнящ колектор, макар че беше чист, с белосани стени и ситен пясък на пода. Ръцете ми вече бяха свободни и вървейки си разтривах всички контузени места по лицето и тялото.

Два субекта с дълги до земята сиви раса с качулки, препасани с шнур, отвориха проста дъсчена врата, а в противоположния край на килията, малко по-голяма от тази, където ми късаха носа и ушите, чакаше и ми хвърляше погледи явно развълнуван маскиран човек. След четвъртчасовия разговор с него разбрах ето що: намирах се в укритието на местния орден, който или се укриваше от неизвестен преследвач, или беше изгнан; бил съм взет по погрешка за примамка-„провокактор“, понеже видът ми, признаван и уважаван от отците деструктивисти, е забранен със закон; игуменът — защото той беше пред мен — ми обясни, че ако съм бил примамка, съм щял да се състоя

от сегменти, които след изтеглянето, подир ухото ми, на вътрешната струна, е трябвало да се разпаднат. Колкото до следващия въпрос на разпитващия ме монах, той смятал, че представлявам вид пластмасов манекен с вграден компютър и чак след рентгеновия преглед станало ясно какъв съм.

Игуменът, отец Диз Дарг, ми поднесе дълбоките си извинения за това неприятно недоразумение и добави, че ми връща свободата, но не ме съветва да излизам на повърхността, защото ме заплашва сериозна опасност: нали съм изцяло нецензурен. Няма да ме спаси дори да се снабдя с карантийка и маска със смукало, защото не умея да си служа с този камуфлаж. Така че за мене най-добре е да остана като най-почетен и мил гост при отците деструктивисти; въпреки, за съжаление, скромните си възможности, те щели да направят принудителния ми престой по-приятен.

Това много-много не го виждах, но игуменът спечели доверието ми с достойнството, спокойствието и вразумителната си реч, макар да не успях да свикна с маскирания му вид; но той се носеше като останалите братя монаси. Не смеех веднага да го засипвам с въпроси, така че поговорихме за времето на Земята и на Дихтония, защото той вече знаеше от мене откъде идвам, а после и за изнурителното космическо пътешествие, накрая ми рече, че се досеща за любопитството ми относно местните работи, но те могат да почакаат, нали и без това трябва да се крия от органите на цензурата. Ще получа като уважаван гост собствена килия, ще ми дадат млад брат за помощ и съвети, а и цялата библиотека на ордена ще е на мое разположение. И понеже тя съдържа безброй редки и забранени книги, ще ми е от полза може би повече от всяка друга, благодарение на случая, който ме отведе в катакомбите.

Мислех, че вече ще се разделим, защото игуменът стана, но и запита май с известно колебание, ще му позволя ли, както се изрази, да опипа природата ми. С дълбоки въздишки, сякаш изпаднал в най-дълбока печал или наистина непонятна носталгия, той докосваше с коравите си пръсти в ръкавици носа ми, бузите и челото, а когато ме погали по косата (имах усещането, че ръката на този духовник е желязна), дори тихо захлипа. Тези прояви на потискано вълнение окончателно ме зашеметиха. Не знаех за какво най-напред да питам, дали за подивелите мебели, или за многокракия кентавър, или пък за

въпросната цензура, та си наложих пресметливо търпение и премълчах. Игуменът ме увери, че братята ще се заемат с камуфлирането на ракетата, като я направят да прилича на нещо, страдащо от слонска болест, и се разделихме с взаимни учтивости.

Получих килия неголяма, но уютна, уви, с дяволски кораво легло. Реших, че това е в канона на отците деструктивисти, ала после се оказа, че от елементарна разсеяност не са ми го подготвили. Засега не изпитвах друг глад, освен за информация; младият брат, когото ми бяха придали, донесе цял наръч исторически и философски съчинения и аз потънах в тях до среднощ. Е, малко ми пречеше това, че лампата ту се приближаваше към мен, ту отпълзваше в другия край на тавана. По-късно разбрах, че е отивала да се облекчава и за да се върне, трябва да ѝ поцъкаш с език.

Младият монах ме посъветва да започна от кратката, но инструктивна история на Дихтония с автор Абуз Грагз, историограф официален, но „относително доста обективен“, както се изрази. Последвах съвета му.

Към 2300 година дихтонците били все още близнаци на хората. Макар че напредъкът в науката бил съпроводен с лаицизация на живота, дуизмът като официална и единствена религия на Дихтония в продължение на два века оказал влияние върху движението на цивилизацията. Дуизмът проповядва, че всеки живот познава две смърти — предна и задна, тоест преди раждането и след агонията. Дихтонските богослови се хващаха за наблюдателните клапи от удивление, когато по-късно им казах, че ние на Земята не мислим така и че има Църкви, които се интересуват само от едно посмъртно битие, тоест предното. Не можеха да разберат защо на хората им е неприятно да мислят за това, че един ден няма да ги има, а пък не им е неприятно да мислят за това, че по-рано никога не ги е имало.

Дуизмът променял догматичното си ядро през вековете, но винаги проявявал голям интерес към есхатологичната проблематика, което според професор Грагз довело именно до ранни опити за разработване на обезсмъртяваща технология. Както е известно, ние умираме от остаряване, а стареем, сиреч изпадаме в телесен дисбаланс, като губим необходимата ни информация: с времето клетките забравят какво да правят, за да не се разпаднат. Природата снабдява трайно с такова познание само генеративните клетки, защото

за другите не ѝ пука. Така че стареенето е разпиляване на жизненоважна информация.

Брагер Фиц, изобретателят на първия обезсмъртител, построил агрегат, който с грижа за организма на човека (ще използвам този термин за дихтонците, защото ми е по-удобно) събирал всяка трохичка информация, попилявана от клетките, и им я въвеждал обратно. Първият дихтонец, Дгунгер Брабз, върху когото било изпробвано устройството, станал безсмъртен само за една година. По-дълго не издържал, защото над него бдял комплект от шейсет машини и безброй невидими златни скобки, вмъкнати във всички ъгълчета на организма му. Не могъл да мръдне от мястото си и преживял тъжно тази година всред цяла фабрика (така наречената перпетуалня). Добдер Гварг, вторият обезсмъртен, вече можел да ходи, но в компанията на колона тежки трактори, натоварени догоре с обезсмъртяващата апаратура. И той се самоубил от отчаяние.

Все пак царяло мнение, че в резултат на развитието на тази техника ще се появят микроперпетуатори, но Хаз Бердергар доказал математически, че ПАПО (Персонален автоматично перпетуиращ обезсмъртител) трябва да тежи най-малко 169 пъти повече от обезсмъртявания, и то ако е създаден съгласно типовия еволюционен план. Защото, както вече рекох и както е известно и на нашите учени, природата се грижи само за шепата генеративни клетки, а останалите ги е зае...

Доказателството на Хаз направило потресаващо впечатление и вкарало обществото в дълбока депресия, защото станало ясно, че без напускането на тялото, дадено му от Природата, никой не ще може да мине отвъд Барриерата на Смъртността. Във философията се появила като реакция на Бердергаровото доказателство прочутата доктрина на големия мислител Дондерварс. Той написал, че спонтанната смърт не бива да се нарича естествена. Естествено е онова, що е достойно, а смъртността е скандал и позор в космически мащаб. Всеобщото разпространение на една простъпка ни най-малко не намалява нейното безобразие. А и за оценката ѝ няма никакво значение дали извършителят е хванат. Природата е постъпила най-подло с нас, изпращайки ни, невинни, на мисия хем сладка, хем самоубийствена. Колкото повече мъдрост събере в живота някой, толкова е по-близо до гроба.

И понеже никой морален няма право да се сдружава с убийци, сътрудничеството с гадната Природа също е недопустимо. А погребението е сътрудничество чрез игра на криеница. Просто жертвата трябва някъде да се скрие, както правят извършителите и съучастниците в престъплението; върху надгробните плочи се пишат разни незначителни неща, освен едно съществено: защото, ако хората смееха да погледнат истината в очите, щяха да издълбаят там някоя тънка дълга по адрес на Природата, нали именно тя ни е подредила така. Но никой не обелва зъб за това, сякаш на такъв ловък убиец, дете винаги ще се изпари, се полагат някакви специални почести. Вместо *memento mori* трябва да се повтаря *erite ultores*, „стремете се към безсмъртие“, дори с цената на нетрадиционен външен вид. Такова беше онтологичното завещание на този знаменит философ.

Тъкмо го бях прочел, и се появи младият монах, за да ме покани на вечеря при игумена. На нея бяхме само двамата. Дядо игумен нищо не хапна, само от време на време пийваше вода от кристална чаша. Менюто беше скромно — крак на маса със сос, доста жилест; както тогава се убедих, в процеса на подивяване мебелите от околните гори ставаха предимно месни. Но не се поинтересувах защо по-скоро не дървенеят, понеже след четенето бях погълнат от по-висши въпроси; така се стигна до първия разговор с игумена на богословски теми.

Той ми обясни, че дуизмът е вяра в Бога, лишена от догми, които отпадат постепенно с хода на биологичната революция. Най-тежка е кризата на Църквата, предизвикана от съкрушаването на догмата за безсмъртието на душата, разбирана в смисъла на перспективата за вечен живот. Тази догма е атакувана през XXV век от три техники поред: на замразяването, на обръщането и на одухотворяването. Първата се състои в превръщането на човека в лед, втората — в обръщане посоката на личностно развитие, третата — в свободно манипулиране на съзнанието. Атаката на първата само е отблъсната, с довода, че смъртта, в която изпада замразеният и после съживен човек, не е идентична със смъртта, за която говори Светото писание, че след нея душата отлита в небитието. Това тълкуване е необходимо, защото ако е реч за обикновена смърт, възкресеният после би трябвало да знае къде се е дявал като душа през сто, че и шестстотин години смърт.

Някои богослови, като Гаугер Дребдар, смятат, че истинската смърт настъпва едва след разлагането („и на пръст ще станеш“), но

тази версия отпада след разработката на така нареченото второвъзкресно^[2] поле, което сглобява наново човека от тази тъкмо пръст, тоест от тялото, разпръснато на атоми, и тогава възкресеният уж не знае, че междувременно душата му е пребивавала някъде. Догмата е запазена чрез тактиката на щрауса, избягвайки определението кога смъртта е толкова доказана, че след нея душата със сигурност отлита от тялото. После обаче идва онтогенезата на обръщането; нейната техника не е насочена умишлено към догматиката на вярата, но се оказва необходима при отстраняването на малформациите в развитието на плода: усвоява се уменията това развитие да се спира и връща назад след обръщане на сто и осемдесет градуса, за да се инициира още веднъж от оплодената яйцеклетка. Така в немилост пък изпада догмата за непорочното зачатие, с един замах и втората, за безсмъртието на душата, защото благодарение на ретроембрионализационната технология, системата може да се връща назад през всички предишни стадии и дори да се направи така, че оплодената клетка, от която е възникнала, да се раздели наново на яйцеклетка и сперматозоид.

Тук възниква голям проблем, защото догмата гласи, че Бог създава душата в момента на оплождането, а щом оплождането може да се върне назад и така да се анулира, като се разделят двете му съставни части, какво трябва да става с вече създадената душа? Страничен продукт на тази техника е клонирането или подтикването на произволно взети клетки от живото тяло да се развият в нормален организъм — например клетки от носа, петата, лигавицата на устната кухина и прочее; и понеже това става изобщо без оплождане, несъмнено действа биотехниката на непорочното зачатие, която също се разраства в промишлени размери. Ембриогенезисът вече също може да бъде обръщан, ускоряван или изместван така, че човешкият плод да бъде обърнат например в маймунски; ама тогава какво би ставало с душата, свивана ли е и разтягана като акордеон, или след преориентирането на развитието на плода от човешкия към маймунския път изчезва някъде по този път?

Но според догмата душата, веднъж създадена, не може нито да изчезва, нито да се смалява, защото е компактна цялост. Тогава се обмисля дали да не се задължат инженерите оплодителите да дават църковна клетва, но до това не се стига, за щастие, защото ектогенезисът получава всеобщо разпространение. Най-напред

малцина, после направо никой вече не се ражда от мъжа и жената, а от клетка, затворена в утератор (изкуствена матка), и няма как да бъде лишено цялото население от светото причастие заради това, че е създадено чрез непорочно зачатие. На всичко отгоре се пръква следващата технология — на съзнанието. С проблема за духа в машина, роден от електрониката и разумните ѝ компютри, някак се справят, но после идват следващите, на съзнание и психика в течен вид; синтезират се умни и мислещи разтвори, които могат да се бутилират, разливат, изливат, и всеки път се ражда личност, често по-одухотворена и умна от всички дихтонци, взети заедно.

Въпросът дали машината или разтворът могат да притежават душа, е предмет на драматични спорове на Събора през 2479 година, за да се постанови нова догма на него, на Косвената креация, гласяща, че Бог е сподобил създадените от него разумни същества със сила да създават разуми от следващо поколение, но и това не слага край на промените, защото скоро се оказва, че изкуствените интелигенции могат да произвеждат поредни такива, или да синтезират по свое усмотрение човекоподобни същества или направо човеци от каквато и да е материя. По-късно са правени и други опити за спасяване на догмата за безсмъртието, но те не издържат напора на последвалите открития, стоварили се досущ като лавини връз XXVI век: едва-що догмата се подкрепя със съответното тълкуване, и на хоризонта вече е отричащата я технология на съзнанието.

Заради всичко това възникват ред ереси и секти, които просто, противоречат на всеобщо известните факти, но дуистичната Църква оставя в сила само едната догма, на Косвената креация; колкото до посмъртното съществуване и вярата в продължаването на отделната личност, те западат, защото и личността, и индивидуалността остават тленни. Става възможно да се сливат два или повече разуми в един и при машините и разтворите, и при човеците; благодарение на персонетиката — да се произвеждат затворени в машини цели светове, в които възникват разумни битиета, които пък на свой ред могат затворени да конструират следващо поколение на свои интелигентни индивиди; умове да се укрепват, делят, множат, редуцират, обръщат и прочее. Упадъкът на догматиката се съпровожда с упадък на авторитета на вярата, угасват и надеждите за обещаваната по-рано вечна светлост, поне на някои индивиди.

Видял, че богословието куца след технологическия прогрес, Съборът от 2542 година основава Ордена на отците прогностици, който да се заеме с футурологични разработки в областта на светата вяра. Необходимостта да изпреварва нейното по-нататъшно развитие е въпиюща. Неморалността на много от новите биотехнологии стъписва не само вярващите; благодарение на клонирането например могат да се произвеждат — наред с нормални индивиди, биологични създания, но почти безмозъчни, за механична работа, нещо повече, направо да се облицоват с отгледани човешки или животински тъкани подове и стени, да се произвеждат вложки, щепсели, усилватели или ослабители на интелигенцията, да се възбуждат мистични състояния на полети в компютрите, в течностите, да се превръщат поповите лъжички в мъдреци с човешки, животински или невиждани дотогава тела, специално проектирани от експерти в плоденето. Това предизвиква силна съпротива дори на лаиците, но напразно.

Всички тези неща отец Дарг ми разказа напълно невъзмутимо, сякаш говореше за очевидности, каквито впрочем бяха за него, като част от историята на Дихтония.

Макар че ме мъчеха безброй въпроси, не вървеше да бъда напорист, затова след вечерята се прибрах в килията и потънах във втория том от труда на проф. Грагз, който, както се виждаше от анотацията на първа страница, беше забранен.

Научих, че през 2401 година Бил Брогар, Дир Даагард и Мер Дар отварят широко вратите пред неограничената автоеволюционна свобода; тези учени вярват горещо, че създалият се благодарение на тяхното откритие Homo Autofac Sapiens, Разумен Самодей, ще бъде напълно щастлив и хармоничен, самопридавайки си такива форми на тялото и качества на душата, каквито намери за най-съвършени, че ще прескочи Бариерата на смъртността, стига да реши — с други думи, демонстрират типичния за науката максимализъм и оптимизъм по време на Втората биотична революция (на Първата се дължат сперматозоидите, създаващи материални блага). Нали подобни надежди се раждат винаги с появата на всяка голяма и нова технология.

Отначало автоеволюционното инженерство, или така нареченото движение на плоденето, се развива съгласно замисъла на светозарните си откриватели. Идеалите за здраве, хармония, духовна и физическа

красота се разпространяват навсякъде, конституционните закони гарантират на всеки гражданин правото да притежава смятани за най-ценни психосоматични черти. Всякакви малформации и вродени дефекти, грозотата и глупостта скоро стават отживелици. Обаче за развитието е характерно това, че прогресът не спира да го тика напред, та работата не свършва дотук. Отначало по-нататъшните промени изглеждат невинно. Девойките се разхубавяват благодарение на развъждането на кожни бижута и други телесни украшения (уши-сърца, перли от нокти и прочее), младежите се пъчат с бакен- и тилбарди, гребени на главите, челюсти с двойна захапка и други такива.

Двайсет години по-късно се създават първите политически партии. Не можах да загрея веднага, че на Дихтония значението на „политика“ е коренно различно от нашето. Противоположност на политическата програма, която постулира умножаване на телесните образувания, е монотическата програма, която проповядва редукионизъм, сиреч необходимост от премахване на органи, смятани от монотиците от дадена формация за излишни. Тъкмо бях стигнал до това място от увлекателната материя, нахлу без да почука младият брат и с нескриван страх ми нареди веднага да си събирам багажа, защото вратарят сигнализираше за опасност. Попитах каква, но той ме ръчкаше да побързам, нямало време за губене.

В подземната трапезария вече се суетяха всички братя деструктивисти; през каменна тръба се свличаха купища книги, набутвани с пръти от библиотекарите горе, братята ги нареждаха в сандъци и трескаво ги пускаха на дъното на кладенец, издълбан направо в скалата; пред смаяния ми поглед монахините светкавично се събличаха голи и също пускаха расата и качулките си в зидания отвор — бяха до една работи, лоши копия на човеци. Подир това всички вкупом се нахвърлиха да прилепват към тялото ми странни стърчащи балони и маркучи, опашки ли бяха, крайници ли, не можех да осъзная в това бързане; игуменът лично ми нахлупи карантийка, която изглеждаше като надута подпухнала хлебарка; едни още лепяха, други вече ме оцветяваха на хоризонтални и вертикални райета; и понеже наоколо нямаше нито огледало, нито някаква друга лъскава повърхност, не можах да видя как изглеждам, но те явно бяха доволни.

Побутнаха ме в ъгъла и чак сега забелязах, че приличам по-скоро на четириногото, дори шестното, нежели на същество изправено. Наредиха ми да клекна и да отговарям само с мучене на всички въпроси, които биха ми задавали. Едва-що се бях подчинил, и на портата се заблъска, отците работи се хвърлиха към някакви измъкнати в средата на трапезарията апарати, напомнящи донякъде шевни машини, и цялото помещение се изпълни с тропота на мнимата им работа. По каменните стълби надолу слезе летяща контрола. Като се взрях отблизо в членовете ѝ, усетих, че едвам се задържам на четирите си крайника. Не знаех облечени ли са, или не, всеки изглеждаше различно.

Всички имаха опашки, завършващи с космат пискюл, прикриващ солиден юмрук; опашките бяха най-често прехвърлени небрежно през рамо, доколкото така може да се нарече топчестата изпъкналост, обрамчена с големи брадавици; кожата в средата ѝ беше бяла като мляко и от време на време по нея се появяваха някакви цветни знаци — в един момент разбрах, че освен гласно, те комуникират и чрез различни надписи и съкращения на телесния си екран. Помъчих се да им преброя поне краката: имаха най-малко по два, но видях двама триноги и един петног; все пак ми се стори, че тези с повечето крака се движеха по-непохватно. Обиколиха цялата зала, огледаха от немай-къде монасите, наведени над машините и работещи с безподобно усърдие; накрая един по-висок от другите контролор с огромна оранжева периферия на карантйката, която се надуваше и просветваше, като говореше, нареди на ниския двукрак с къса опашчица, явно писарушка, да провери килероидите. Писаха там нещо, измерваха, без да говорят с работниците монаси, и вече на тръгване зеленикавият триног забеляза моето присъствие; подръпна ме за едно воланче, та аз за всеки случай тихо измучах.

— А-а, това е оня дърт гварндлист, на осемнайсет, оставете го!
— нареди високият и засия, а дребният отвърна припряно:

— Слушам, ваша Цялост!

Осветиха и всички ъгли на трапезарията с апарат, подобен на фенерче, но никой не отиде при кладенеца. Проверката все повече ми изглеждаше като небрежно отбиване на номера. Понеже след десетина минути вече ги нямаше, машините бяха избутани в ъгъла, монахините почнаха да изтеглят сандъците, изстискаха мокрите си раса,

простираха ги на въженце да изсъхнат, братята от библиотеката се затюхкаха, че единият от сандъците е пропуснал вода, та веднага трябваше да сложат между всички страници на старопечатните книги попивателни, а игуменът, тоест отецът робот, впрочем и аз вече не знаех как и какво да мисля за него, ме успокои, че слава на Бога, всичко е свършило добре, но за в бъдеще да внимавам и ми показа един учебник по история, който бях изтървал в суматохата. По време на проверката беше седял връз него.

— Значи притежаването на книги е забранено? — попитах.

— Зависи за кого! — отвърна игуменът. — За нас да. Особено пък такива! Ние минаваме за стари машини, още от времето на Първата биотична революция; търпят ни, впрочем, като всички, които слизат в катакомбите, защото такъв е обичаят, неофициален впрочем, от управлението на Граубон.

— А какво е „гварндлист“?

Игуменът някак се смути.

— Това е привърженик на Бгиз Гварндъл, управлявал е преди деветдесет години. Малко ми е неудобно... този клетник се беше скрил при нас, прибрахме го, винаги седеше в тоя ъгъл там и се правеше на побъркан; така не подлежеше на отговорност и можеше да говори каквото иска... преди месец нареди да го замразим, за да дочака „подобри времена“... та си помислих, че, ако се наложи... можем да ви направим на него... исках да ви предупредя, но не остана време. Не допусках, че контролът ще мине тъкмо днес, не са редовни, а напоследък дори по-скоро рядко минават...

Нищичко не разбрах. Впрочем тепърва ме чакаха притеснения, защото лепилото, което бяха употребили отците деструктивисти, за да ме направят на оногова гварндлист, беше страшно яко и имах чувството, че ми изтръгват разните волани, пипала и балони с живо месо; плувнах в пот, охках и пъшках, докато най-сетне, успял някак да си върна човешкия облик, отидох да си почина. Игуменът намекваше по-късно, че можело да ме променят и физически, обратимо, то се знае, но когато ми показаха на гравюра как бих изглеждал, предпочетох риска да бъда нецензуриран: предписаните от закона форми ми изглеждаха не само чудовищни, но и неудобни, например беше невъзможно в този вид да лягам да спя, би се наложило да се обеса да спя.

Понеже легнах да спя късно, не бях си още отпочинал, когато моят млад опекун ме събуди сутринта със закуска в килията; вече разбирах по-добре колко е голямо гостоприемството им, защото самите отци не ядяха нищо, колкото до пиенето на вода, вероятно имаха акумулаторни батерии и им трябваше дестилирана, но и от нея им стигаха по няколко капки за целия ден, а за да утолят моята жажда й глад, ще да им се е налагало да ходят в мебелната гора. Този път получих прилично сготвен подлакътник; казвам прилично не защото наистина беше вкусен, но вече бях наясно с всички обстоятелства около кулинарните действия.

Все още бях под силното впечатление от нощната контрола и понеже не ми се връзваше с прочетеното досега в учебниците по история, веднага след закуска продължих да се образовам.

От памтивека на автоеволюцията лагерът на физическия прогрес се раздира от дълбоки различия по принципни въпроси. Опозицията на консерваторите изчезва още 40 години след великото откритие; наричани са мрачни ретрогради. Прогресистите пък се делят на атентатори, постъпатели, размножителни, хамелеонисти, разливици и много още други партии, не помня вече нито названията, нито програмите им. Атентаторите настояват властта да установи съвършен физически прототип, който да се наложи в живота с гръм и трясък. Уцелвачите, по-критично настроени, смятат, че не е възможно подобно съвършенство да се създаде незабавно и са по-скоро за постепенно преминаване към идеалното тяло, обаче не е ясно по какъв път и преди всичко, трябва ли да бъде **неприятен** за преходните генерации? По този въпрос се разделят на две фракции. Други, например хамелеонистите и размножителите, твърдят, че е добре да се изглежда различно в различните случаи или че човекът не е по-лош от насекомите и щом те имат метаморфози, и той може да постъпва така: детето, юношата, младежът, зрелият индивид биха били олицетворения на напълно различни образци. Колкото до разливиците, те са радикали; отричат скелета като отживелица, прокламират отказ от гръбначния строеж и хвалят меката пластичност; Разливикът може да се самомоделира или омеси телесно както му душа иска; това е доста практично в тълпа, а така също и в отношенията с конфекцията от различни размери; някои техни членове се разточват и омесват в най-причудливи форми, желаейки да изразят настроенията си със

самосъчленяване според ситуацията и състоянието на духа; поли- и монотическите им противници презрително ги наричат локвари.

За да бъде предотвратена опасността от телесна анархия, бива създадено БеПеТеДе, Бюро за проекти на тялото и душата, което да доставя на пазара планове за пречленяване в различни, но задължително изпробвани варианти. Все пак главната посока на автоеволюцията си остава препъникамък: дали да се проектират и създават тела, благодарение на които ще се живее по-приятно, или те да бъдат такива, че да улесняват най-успешното включване на индивидите в общественото битие, ще рече естетика или функционалност, сила на духа или на физиката — защото е лесно да се дрънкат общи приказки за хармония и перфектност, а в това време практиката да показва, че не всички ценни качества могат да се съединяват; много се изключват взаимно.

Така или иначе, отдалечаването от естествения човек върви с пълна пара. Разни експерти се надпреварват да доказват небивалите му примитивизъм и грозота, за които е виновна Природата; телометрията и соматичното инженерство на времето издават в трудовете си явни влияния на доктрината на Дондерварс; несъвършенството на естественото творение, сенилното движение към смъртта, тиранията на старите щения над по-късно възникналия разум биват подложени на яростна критика, а по-маловажните разработки гъмжат от упреци към плоскостъпието, злокачествените тумори, дисковата херния и хиляди други страдания, предизвикани от еволюционната небрежност и халтура, наричани къртовска работа на разсипническо-безидейната — нали е сляпа — еволюция на живота.

По-късните потомци изглежда си отмъщават на Природата за унилото мълчание, с което техните прадеди е трябвало да преглътнат сензациите за маймунския произход на дихтонците; осмиват така наречения дървесен преход, тоест, че най-напред някакви животни почнали да се крият по дърветата, а по-късно, когато горите се превръщат в степи, се наложило прекалено бързо да се върнат на земята. Според някои критици антропогенезисът е предизвикан от земетресенията, защото който бил останал жив, се криел от тях в клоните, значи хората са били нещо като круши дивачки. Всичко това, разбира се, е примитивно опростителство, но така или иначе, обидите по адрес на еволюцията спадат към добрия тон. През това време

БеПеТеДе усъвършенства вътрешните органи, тренира и укрепва гръбначния стълб, добавя резервни сърца, бъбреци, обаче това не задоволява екстремистите, които издигат демагогски искания от рода на „Долу главата!“ (била тясна), или „Мозъкът — в корема!“ (там било по-широко) и тем подобни.

Най-яръстните спорове се водят около така наречения полов въпрос: докато едни смятат, че всичко в тази система е ужасно неприлично и трябва да се вземе нещо от опита на пеперудите и цветята, други заклеят лицемерието на платониците и настояват за амплификация и ескалация на създаденото дотогава. Под натиска на крайните формации БеПеТеДе слага по селата и градовете кутии за рационализаторски идеи и проекти, чийто брой расте лавинообразно, броят на чиновниците — също, и след десетилетие бюрокрацията стъпва на шията на автотворчеството, така че БеПеТеДе се разпада на обединения и по-късно на институти като КЧЛ (Комисия за чудни лица), ЦИПЕК (Централен институт за пълна естетизация на крайниците), ИРРНА (Институт за разпространение на радикално нова анатомия) и много тем подобни. Почват се едни безкрайни конгреси, семинари, симпозиуми, конференции по оформяне на пръстите, дискутира се рангът и бъдещето на носа, перспективите на прешлените, без никой да държи сметка за целостта, докато се стигне дотам, че произведеното от един отдел не пасва на продукцията на друг. Никой вече не може да обозре новата проблематика, наречена съкратено ОХ, така че, за да се прекрати целият този хаос, накрая властта над биотиката бива предадена на СОМПСЮТЪР (Соматично-психичен компютър).

С тази информация приключваше поредният том от Всеобщата история. Когато взех следващия, в килията влезе монахчето с покана за обяд. Беше ми неловко да се храня в компанията на игумена, защото вече знаех, че това е голяма учтивост от негова страна и чиста загуба на ценното му време. Поканата обаче беше толкова настойчива, че тръгнах начаса. В малката лична трапезария на масата до отец Дарг видях нещо като нашите колички за багаж; това беше отец Мемнар, генерал от Ордена на прогностиците; какви ги говорях, не количката беше генералът, разбира се, а шестостенният компютър върху нея. Мисля, че не се показах неучтив, шашвайки се, дори не заекнах, докато се запознавахме. Хич не ми беше до ядене, само организмът ми си

искаше своето. За да ме предразположи, почитаемият игумен продължаваше да пие вода на малки глътки, и то едновременно от две кристални канички, а пък отец Мемнар тихо мрънкаше; мислех, че чете молитви, но когато разговорът се върна към богословието, разбрах, че съм се лъгал.

— Вярвам — рече отец Мемнар, — а ако моята вяра е обоснована, този, в когото вярвам, знае това и без официалните ми декларации. Разумът си е създавал различни модели на Бог в историята и всеки пореден е уникален, а това е грешка, защото моделирането е кодификация, а кодифицираната тайна вече не е тайна. Догмите изглеждат вечно трайни само в началото на пътя към цивилизационната далнина. Отначало Бог е строг Отец, после Пастир, после Творец, влюбен в Сътворението, така че на хората е отредена ролята ту на послушни деца, ту на покорни овчици, накрая — на възхитени клакьори. Но е детинщина да се мисли, че Бог е създавал, само за да му кади от сутрин до вечер което е създал, да го обича в аванс за отвъдното, ако тленното не се нрави, сякаш е някакъв виртуоз и за всяка нова порция захласнати молитви подготвя бис под формата на вечен живот след представянето, ще рече най-добрия си номер пази за след падането на смъртната завеса. Тази театрална версия на теодицеята е нашето прадавно минало.

Ако Бог знае всичко, значи знае и за мен, и то за безкрайно дълго време, преди да се появя от небитието. Знае също какво да реши за моя или твоя страх или очакване, защото много добре знае и какво ще реши в бъдеще: инак нямаше да бъде всезнаещ. За него няма разлика между разума на пещерния човек и разума, който ще създадат инженерите след милиард години там, където днес има само лава и жар. Не знам и защо би трябвало да има особено значение за него външният израз на вярата, дори това, дали някой го обожават, или ненавиждат. Не го смятаме за производител, който очаква аплодисменти от страна на продукцията си, понеже историята ни е довела там, където естествената автентичност на мисълта по нищо не се различава от изкуствено родената такава, което означава, че няма никаква разлика между естественото и изкуственото; тази граница е вече извън нас. Моля, помни това, че можем да създаваме всякакви индивиди и разуми. Бихме могли например да даваме живот на същества, които черпят от битието си мистичен екстаз, по метода на

кристализацията, клонирането или стотици други, и в техните възторзи, адресирани към Трансцендентността, някак би се материализирало намерението, присъщо на стародавните възвишени актове и молитви. Но подобно копиране на вярващи би ни се сторило празно издевателство. Помни, че не се нараняваме в стените, които телесните и вродените ограничения издигат пред нашите копнежи, защото сме ги сринали и сме излезли в простора на безусловната творческа свобода: Сега детето може да възкреси умрял, като вдъхне дух в пръстта и руините, да унищожава и запалва слънца, защото има вече такива техники, а това, че не всеки има достъп до тях, сам разбираш, не е проблем на богословието. Таванът на създанието, предписан от буквата на Писанията, е достигнат и същевременно нарушен. Жестокостите на старите ограничения се смениха с жестокостта на пълното им отсъствие. Така че не смятаме, щото Създателят крие любовта си към нас под маската на тези две алтернативни мъки, като ни е дал училището тъкмо за това, по-трудно да го разберем; и не в това е задачата на Църквата, тези две бедствия, робството и свободата, да нарича полици, джиросани от Откровението, които небесното счетоводство ще покрие с излишък. Представата за небето като каса, а за ада като затвор за неплатежоспособните длъжници е временно заблуждение в историята на вярата. Теодицеята не е софистко практиканстване на защитниците на Господ Бог, нито пък вяра с добавяне на утешение, че накрая нещата някак ще се оправят. Църквата се променя и вярата се променя; но и двете остават в историята: ерго, трябва да се предусети грядущето и моят орден служи на тази задача.

Тези думи доста ме сконфузираха. Попитах как дуистичното богословие съчетава това, което става на планетата (едва ли добри неща, макар да не знам добре какво точно, след като съм едва в XXVI век в четенето), с Писанията на Откровението (които също не познавам)?

Отец Мемнар ми отговори пред мълчащия игумен:

— Вярата е едновременно абсолютно необходима и напълно невъзможна. Невъзможна е като утвърждаема веднъж завинаги, защото няма такава догма, в която мисълта може да се вкорени с увереността, че е веднъж завинаги. Двайсет и пет века защитавахме Писанията чрез гъвкави обрати и обобщаващи интерпретации на буквата, докато

загубихме. Вече нямаме счетоводна представа за Трансцендентното. Бог не е нито Титан, нито Пастир, нито Творец, нито Полицай, нито Главен счетоводител на битието. Вярата в Бога трябва да се изчисти от всякакъв интерес, поне заради това, че тя никога с нищо няма да бъде възмездена. Ако се окаже, че Бог е в състояние да направи нещо, противно на чувствата и логиката, това ще бъде лоша изненада. Нали тъкмо той, не някой друг, ни е дарил с тези форми на логично мислене, освен които нямаме нищо друго в познанието, как тогава да смятаме, че актът на вярата трябва да бъде отказ от логичния разум? За какво най-напред се дарява разум, пък после той да бъде оскърбяван с противоречия, които сам ще намери по пътя си?

За да стане по-тайнствен и загадъчен? За да ни позволи най-напред да поставим диагнозата, че в Отвъдното няма нищо, а после да получим рая така, както картоиграчът мошеник вади асо от ръкава си? Ние не мислим така. Затова не изискваме от Бог никакви ползи заради вярата си, не предявяваме никакви претенции към него, защото се простихме с теодицеята, основана на модела за търговски трансакции и обмен на услуги от типа ти на мене, аз на тебе: аз ще те създам за живот, ти ще ми служиш и ще ме възхваляваш.

— Ама тогава — питах ги все по-настоятелно — какво всъщност правите, монаси и богослови, как се отнасяте към Бога, след като не зачитате ни догмите, ни литургиите и службите, ако добре съм разбрал?

— Понеже всъщност вече нямаме нищо — отвърна така генералът на прогностиците, — следователно имаме всичко. Като прочетеш и другите томове на дихтонската история, драги пришълецо, ще разбереш какво означава това — търсенето на пълна свобода в сферата на телесното и душевното строителство, която ни дадоха двете биотични революции. Смятам за напълно вероятно, че дълбоко в себе си се подсмиваш при вида на всичко тук, защото тукашните същества, появили се точно както и вие — от плът и кръв, но получили пълна власт над себе си чрез **възможността да гасят и палят** в себе си вярата като лампа, загубиха тази вяра. Но тя премина в техните инструменти, мислещи инструменти, защото точно такива бяха нужни в един етап от промишленото развитие. Днес ние вече сме излишни и именно ние, според тези там горе — боклук, вярваме. Не ни

преследват, защото имат по-важни проблеми на карантйките си, но все пак властта не ни позволява само да вярваме.

— Странно — казах. — Не ви е позволено да вярвате? Но защо?

— Много е просто. Вярата е единственото нещо, което не може да се отнеме от съзнателното битие дотогава, докато то съзнателно е в нея. Властта би могла не само да ни разруши, но и да ни преработи така, че вече програмирано да не вярваме; не го прави сигурно от подценяване и презрение, или от безразличие. Тя желае да царува пряко, понеже всяко нарушение в тази пряка власт би сметнала за посегателство върху нея. Затова трябва да крием вярата си. Питаш за нейната същност. Тя е, как да кажа, напълно гола, тази наша вяра, и напълно незащитна. Не храним никакви надежди, не изискваме нищо, не молим за нищо, на нищо не разчитаме, просто вярваме.

Моля те да не ми задаваш други въпроси, преди да си се замислил какво означава такава вяра. Ако някой вярва по някакви причини или поводи, неговата вяра престава да бъде напълно суверенна: знам, че две и две прави четири, затова не ми е необходимо да вярвам в това. Не знам обаче какъв е Бог, затова само мога да вярвам. Какво ми дава тази вяра? Според старите разбирания — нищо. Тя вече не успокоява от страха пред смъртта, не е Божия невеста, чакаща пред небесните порти между страха от Страшния съд и надеждата за рай. Не успокоява разума, измъчван от противоречията на битуването; не оглажда острите му ръбове; казвам ти: за нищо не става! Но това означава, че и не слугува на нищо. Забранено ни е дори да твърдим, че уж затова вярваме, понеже тази вяра води до абсурд, щото кой говори такива работи, и то убедено, че вече може да прави разлика между абсурд и неабсурд и че е за абсурда, защото според него и Бог е за това. Ние не говорим така. Актът на нашата вяра не е нито молитвен, нито благодарствен, нито покорен или дързък, той просто е и повече нищо не може да се каже за него.

Поразен от това, което чух, се върнах в килията си и продължих да чета поредния том на дихтонската история. Той описваше Ерата на централизация на телизма. Отначало Сомпсютърът действа задоволително за всички, но после на планетата се появяват нови създания — двояци, трояци, четвъртаци, по-късно и осмаци, накрая такива, които изобщо не желаят да завършват броимо, щото все им израства нещо ново. Това е резултат от дефекти, тоест от неправилна

реитерация на програмите, по-простичко казано, машината започва да заеква. Но понеже е въздигната в култ като непогрешима, тези автоматични извършения биват дори хвалени, например с твърдението, че именно непрестанното делене и разрастване е правилното следствие от протеевата природа на човека. Подобни поощрения забавят ремонтните работи и водят до възникването на така наречените пентаци (поли-N-таци), които губят ориентация в собственото си тяло, толкова много имат от него; те се загубват из него, създавайки така наречените възлини и преплетки, и често не е възможно да бъдат оправени без Бърза помощ. Поправката на Сомпсютъра е неуспешна, той е обявен за безнадежден и взривен. Облекчението след този акт обаче не трае дълго, защото се връща кошмарният въпрос, какво да се прави по-нататък с телата?

Тогави за първи път се чуват плахи гласове, че може би си струва връщането към стария вид, но те веднага са заклеяени като ретроградни и тъпи. В изборите през 2520 година печелят Душистите или Релативистите, прокарали успешно демагогската си програма всеки да изглежда така, както му душа иска; ограниченията във формата да бъдат само функционални; кварталният архитект-телист утвърждава проектите, които стават за безаварийно битуване, без да го интересува останалото. Тези проекти БеПеТеДе бълва лавинообразно на пазара. Историците бяха нарекли този период на автоморфност от Сомпсютъра епоха на централизацията, а последвалите години — на реприватизация.

Предаването на личния вид в ръцете на частната инициатива води след няколко десетилетия до нова криза. Наистина, някои философи вече твърдят, че колкото е по-голям един напредък, толкова повече кризи преживява и ако ги няма, трябва да се създават, защото те активизират, обединяват, предизвикват творчески ентузиазъм и желание за борба, освен това сплотяват духовно и материално, с една дума, карат обществото да си сътрудничи, а като ги няма, царят стагнация, маразъм и други симптоми на разпада. Тези възгледи се разпространяват от школата на така наречените оптисемисти, сиреч философи, които черпят оптимизма си за бъдещето от песимистичната оценка на настоящето.

Периодът на частната инициатива в телоправенето трае три четвърти век. Отначало всички се радват на получената свобода за

автоморфност, младите отново се пъчат със спойлерините и кречеталниците на младежите и красойниците на девойките, но скоро се стига до сблъсъци между поколенията, защото се проявява контестация под формата на аскетичност. Младите обвиняват възрастните в стремеж към оцеляване и пасивно, често консумативно отношение към тялото, в плосък хедонизъм и вулгарна гонитба на удоволствия и, за да се разграничат, приемат форми умишлено безобразни и извънредно неудобни, направо кошмарни (повръщалници, грозофилници). С демонстративно презрение към всякаква пригодност си разполагат очите под мишниците, а най-младите активисти на биотизма се окичват с най-различни звукови органи (тъпанчони, мустарфи, гонговци, тамбуринки). Организируют се масови мръстилища, на които солистите, наричани славейки, довеждат ентузиазираните тълпи до конвулсивно мръстене. После идва мода или мания за дълги пипала, които по калибър и сила на прилепване преживяват ескалация от рода на типично младежкото „Ще ти покажа аз на тебе!“ И понеже никой не може да носи без чужда помощ масата преплетени змиевидни кълба, си прикачат така наречените опашкони, тоест самоходни сандъци, израстващи от гръбнака и с два яки крака носещи товара на пипалата подир притежателя им. Намерих в учебника гравюри на контета с опашкони, тръгнаха по стъргалото; но това вече е край на контестаторския период, всъщност крахът му, защото контестацията не преследва никакви свои цели, а е само бунтарска реакция срещу разгулния барок на епохата.

Този барок има своите апологети и теоретици, които утвърждават, че тялото е за това, за да получава най-много удоволствия от най-много свои органи едновременно; водещият му представител, Мерг Барб, обяснява, че Природата е разположила центрове на удоволствието, доста скъпернически впрочем, из тялото, за да може то да изпитва наслада, и затова всички такива преживявания не са автономни, а всяко служи за нещо: за снабдяване на системата с течности, въглехидрати или протеини, за осигуряване на потомство и тем подобни. Е, с този натрапен прагматизъм трябва да се скъса радикално; дотогавашната пасивност в проектирането на телата е признак на липса на перспективно въображение; епикурейството или еротизмът и насладите от тях са мизерен страничен продукт на задоволяването на вродените инстинкти, тоест тирания на Природата;

не е достатъчно да се освободи сексът, свидетелство за което е ектогенезисът, защото сексът няма особено бъдеще нито комбинаторно, нито конструктивно; каквото е било за измисляне в тази област, отдавна е осъществено и смисълът на автоморфната свобода не е в това, праволинейно да се уголемява или умножава едно или друго чрез полово плагиатство на отживелици. Трябва да се измислят съвършено нови органи, които ще функционират само и единствено с цел притежателят им да се чувства добре и все по-добре, разкошно и направо райски.

Барб е подкрепен от кръг млади способни проектанți от БеПеТеДе, които изнамират купонари и оргазмони; те са анонсирани шумно, с реклами, които гарантират, че едновременните удоволствия за стомаха или пола са нищо работа в сравнение с купондренето и оргазмирането; разбира се, в мозъците са вкарвани центрове на екстаз, програмирани специално от инженери по невроните, при това се разполагат на етажи. Така възникват купонските и оргазмоновите нагони и присъщи на тези инстинкти дейности в много широк диапазон, защото може да се оргазмира и купондрира едновременно или поред, соло, в дуети, терцети, после, след добавянето на цунигуни, и в групи от няколко десетки лица. Раждат се и нови жанрове изкуство покрай творците оргазмисти и купондристи, но нещата не свършват дотук: към края на XXVI век се появяват барокови форми на езикоходци, на успех се радват ходилогрисците, а прочутият Ондур Стеродон, който умее едновременно да оргазмира, купондрира и тамбуринчи, **летейки** с гръбначни криле, става любимец на тълпите.

Във върховия период на барока сексът излиза от мода; практикуват го само две малобройни формации — на комасатите и сепаратистите. Тези вторите, отвратени от разюздания секс, смятат, че не може да се яде зеле със същата уста, с която целуваш любовника. Така че е необходима друга уста, тъй наречената платоническа, а най-добре комплект, според предназначението (за познати, роднини и избраника). Тъкмо обратното комасатите, почитатели на функционализма, съединяват каквото може за опростяване на организма и улесняване на живота.

Краевековието в този стил, също толкова екстравагантно и бамбашка, създава престранни същества, като жена табуретка и хексак, който прилича на кентавър, но вместо копита има четири боси стъпала,

обърнати с пръстите навътре: наричан е и тупач — от танца, в който енергичното тупане с крак е основна фигура. Но пазарът вече показва пренасищане и досада. Вече не е толкова лесно да се епатират останалите с ново тяло, употребяват се ушни капаци от естествен рог, ушни миди със светещи стигмати разхлаждат като с ветрило бледорозовите бузи на дамите от компанията, правят се опити за ходене на огънати уж-крака, от безволие БеПеТеДе продължава да бълва нови проекти, но краят на тази формация вече се усеща.

Потънал в четене сред разхвърляните книги, в светлината на пълзящите по тавана лампи, не съм усетил кога съм заспал; събуди ме някакъв далечен утринен звънец. Начаса цъфна и моят млад опекун да ме пита дали не бих искал някаква промяна и ако да, игуменът ме кани да го съпроводя в обиколката на епархията му заедно с отец Мемнар. Перспективата да изляза от мрачните катакомби ме зарадва, съгласих се.

Уви, обиколката обаче изглеждаше доста по-различна от представата ми за нея. Изобщо не излязохме на повърхността; монасите доведоха ниски товарни животни, покрити до земята със сиви покривала като расата им, яхнаха ги без седла и полека се потътрихме по подземния коридор. Това се оказаха, както си мислех и излязох прав, неизползвани от векове канали на метрополията, която се издигаше високо някъде горе, с хиляди полуразрушени небостъргачи. Отмерените движения на моя жребец бяха някак странни; не виждах също така следи от глава под покривалото и като надзърнах дискретно отдолу, видях, че яхам машина, нещо като четириног робот, ужасно примитивен; до пладне не бяхме минали и двайсет мили. Впрочем тази дължина беше съвсем относителна, пътят се виеше през лабиринта на каналите, осветени слабо от лампите, чието малко стадо ту прехвърчаше над нас, ту се блъскаше в плесенясалия таван и бързаше напред, към началото на колоната ни, откъдето го привикваха с цъкане.

Най-сетне се дотътрихме до седалището на отците прогностици, където бяхме приети с почести, особено аз се оказах в центъра на всеобщо внимание. Понеже мебелната гора остана далече зад нас, домакините трябваше да положат немалко усилия, за да ми осигурят прилична храна. Взеха я от складовете на опустялата метрополия; бяха торбички със сперматозоиди; сложиха пред мен две купички — едната

празна, другата с вода, и за първи път можах да се убедя как действат продуктите на биотичната цивилизация.

Монасите усърдно се извиняваха, че няма супа; просто братът, изпратен горе през канализационния отвор, не беше успял да намери необходимата торбичка; с мръвката работата беше по-успешна: сперматозоидът, полят с няколко лъжички вода, набъбна, разплеска се и така получих апетитно препържен телешки медальон в чинията, целият в масълце, което цвърчеше и пръскаше от порите му. В склада, откъдето бе взет този деликатес, ще да е царял пълен хаос, след като сред пакетите с гастрономическите сперматозоиди се бяха намерили и други: вместо десерт в чинията ми израсна магнетофон, но безполезен, защото вместо ленти имаше навити ластици от наполеонки. Обясниха ми, че това е резултат от хибридизацията, която сега е често явление, защото оставените без надзор автомати произвеждат все по-лошокачествени сперматозоиди; биотичните продукти могат да се кръстосват и се получават невъобразими мелези. Така най-сетне си обясних дивите мебели в онази гора.

Достопочтените братя искаха да пратят друг по-млад монах горе, за да не остана без десерт, но аз се възпротивих. Повече държах на разговора с тях.

Трапезарията, някога голяма пречиствателна станция на градската канализационна мрежа, изглеждаше доста просторна, посипана с бял пясък и осветена с много лампи, които при прогностиците бяха по-различни от деструктивистките: мигаха и бяха на черти, сякаш произхождаха от грамадни оси. Седяхме на дългата маса заедно, тоест до всеки деструктивист — прогностик на своето шаси; изпитвах странно притеснение, че само аз съм с непокрито лице и голи ръце сред маскираните братя работи с качулките им със стъклени отвори за очите и отците компютри, които с многото си стени и ръбове изобщо не приличаха на живи същества; някои от тях бяха свързани с кабели под масата, но не се осмелих да попитам за смисъла на тази многожична връзка.

Разговорът по време на този самотен обяд — защото само аз се хранех, — по силата на непреодолимите обстоятелства отново засегна трансценденталната тематика. Много ми се искаше да разбера какво мислят за категориите добро и зло, Бог и дявол последните вярващи дихтонци, но когато зададох този въпрос, настъпи дълга тишина, в

която само раираните лампи бръмчаха тихо в ъглите на трапезарията; впрочем това може да беше и токът на отците прогностици.

Най-сетне се обади седналият срещу мене по-възрастен компютър, експерт по история на религиите, както разбрах по-късно от отец Дарг.

— Накъсо казано, бих изразил нашите възгледи така — поде той. — Сатаната е това, което ни е най-непонятно в Бог. Не че смятаме, щото Бог е сплав от по-висши и по-нисши елементи, от добро и зло, любов и омраза, съзидателна и разрушителна сила. Сатаната е мисълта, че Бог може да бъде ограничен, класифициран, отделен на фракции чрез дестилация, така че да остане само и единствено това, което можем да приемем и от което няма вече да се пазим. Тази мисъл не може да се задържи в историята, защото нейна неизбежна последица е изводът, че няма друго познание, освен това от Сатаната и че той се разширява дотогава, докато не погълне всичко, което притежава знания. А то е защото знанието постепенно разрушава директивите, наричани заповеди на откровението. То позволява да се убива, без да се убива, да се унищожава така, че това унищожение да създава, ликвидира понятието за баща и майка като негови носители и се рушат догмите, такива като свръхестествените непорочно зачатие и безсмъртна душа.

Ако това са били дяволските изкушения, всичко, до което се докоснеш, е дяволско изкушение и не може дори да се каже, че Сатаната е погълнал цивилизацията, но не и Църквата в нея, понеже Църквата, макар и неохотно, постепенно разрешава получаването на знания и по този път няма място, където би могла да каже „дотук, по-нататък не“, защото никой в Църквата или извън нея не може да знае какви ще бъдат утрешните последствия от познатото днес. От време на време Църквата може да обявява война на този напредък, но когато защитава единия фронт, да речем неприкосновеността на зачатие, прогресът, вместо да атакува фронтално, извършва обходна маневра и така ликвидира смисъла на защитаваната позиция. Преди хиляда години нашата Църква защитаваше майчинството, а знанието ликвидира понятието за майка, като най-напред разцепи акта на майчинството на две, после го изнесе от тялото навън, после извърши синтез на зародиша и подир три века защитата загуби всякакъв смисъл; тогава Църквата трябваше да се съгласи с оплождането от

разстояние и в лаборатория, и с раждането в машина, и с духа в машина, и с машина, която дава светото причастие, и с изчезването на границата между естествено създаденото и изкуственото битие. Ако държеше на своето, щеше да ѝ се наложи един ден да признае, че няма друг Бог, освен Сатаната.

За да спасим Бог, приехме историчността на Сатаната, тоест неговата еволюция като променяща се с времето проекция на всички тези черти, които в Сътворението ни плашат и погубват. Сатаната е наивната мисъл, че между Бог и Небог може да се прави разлика, както между деня и нощта. Бог е Тайнство, а Сатаната — събрани в една персона и отчасти разкрити черти на това Тайнство. За нас днес няма извънисторически Сатана. Това едно, което е трайно в него и което е смятано за персона, идва от свободата. Но ти, гостенино от далечни светове, когато ме слушаш, трябва да забравиш за категориите на своето мислене, формирани в история, различна от нашата. За нас свободата означава нещо съвсем различно. Тя означава крах на всички ограничения за действие, сиреч замиране на всички видове съпротива, които животът е срещнал в зората на своя разум. Тези видове формират разума, защото го изваждат от бездната на вегетирането. Понеже присъствието им е достатъчно натрапчиво, историческият разум бълнува като оправдание тоталната свобода и тъкмо към нея отправя цивилизационните си крачки. Крачка на дялане на камъка, крачка на възкресяване на мъртвите и крачка на загасяване на слънца и за всички това няма непреодолими пречки.

Свободата, за която говоря, не е онова скромно състояние, мечтано от едни хора, когато други ги тормозят. Тогава човек за човека е решетка, стена, примка и пропаст. Свободата, която имам предвид, е по-нататък, отвъд тази сфера на взаимно социално потискане, понеже през тази сфера може да се мине невредимо и тогава, в търсене на нови пречки, защото хората не ги създават на хората, те биват намерени в света и в себе си и светът и себе си биват избрани за противници, за да се води борба и с двете и да бъдат подчинени и двете. А когато и това е успешно, зейва пропастта на свободата, защото колкото повече е позволено, толкова по-малко се знае какво трябва да е позволено. Отначало мъдростта изкушава, но от глътка вода в пустинята тя става глътка вода на езеро, понеже е банална като водата и понеже с нея можеш да дариш и купчината старо желязо, и жабешкото крякане.

Доколкото обаче стремежът към мъдростта изглежда достоен, дотолкова няма достойни аргументи за бягството от мъдростта, нали никой не се бие в гърдите, че копнее да затъпее, пък и да би имал смелостта да го признае на глас, доколко назад всъщност трябва да се върне? Нали вече няма вродени граници между разума и неразума, защото науката ги е квантизирала и заличила, и затова дори дезертърът ще получи свобода, само трябва да избере съответната му телесна форма, а в това има повече шансове, отколкото са звездите в небето. Ужасяващо мъдър сред себеподобните си, той става карикатура на мъдростта, както царицата на пчелите без кошера става карикатура на майка без купчината яйца.

И се стига до бягства от това място, крадешком и с голям срам, или внезапно и в най-голяма паника. Там, където всеки трябва да бъде, какъвто е, си седи такъв по необходимост. Там, където всеки може да бъде различен, ще разкъсва съдбата си със скоковете на битовите прекачвания. Такова общество изглежда от високото като рой насекоми върху гореща печка. Отдалече мъките му приличат на фарс, защото тези скокове от мъдрост в затъпяване са смешни и плодовете на просвещението се използват за свирене на корем като на барабан, тичане на сто крака и тапициране на стени с мозък. Когато любимото същество може да бъде дублирано, любими същества престава да има, само гавра с любовта, а когато можеш да бъдеш всеки друг и да имаш каквито си щещ убеждения, вече не си никой и всъщност нямаш никакви убеждения. Така нашата история стига до дъното и се отблъсква от него като кукла на ластик, затова изглежда кошмарно смешна.

Властта регламентира свободата, но така поставя неавтентични граници, които се атакуват с бунт, защото не можеш да закриеш вече веднъж извършени открития. Така че, когато казах, че Сатаната е олицетворение на свободата, имах предвид, че той е онази страна на Божието дело, която най-много ни ужасява като кръстопът на непресъхващата сила, на който заставаме, парализирани от постигнатата цел. Според наивната философска мисъл светът „е длъжен“ да ни ограничава така, както усмирителната риза лудия, а вторият глас в същата философия на битието казва, че тези „вериги“ трябва да ги има вътре в нас. Който говори така, копнее за граници за свободата или в света, или в самия него, защото иска светът да не го

пуска в някои посоки, или собствената му природа да го задържа в тях. Но Бог не ни е дал нито едните, нито другите граници. И не само не ни е дал, ами и изгладил местата, в които някога сме очаквали да ги има, та сами да не знаем, когато ги прекрочваме, че правим точно това.

Попитах не следва ли от всичко това, че според дуизма Бог е тъждествен със Сатаната? Забелязах деликатно размърдване сред присъстващите. Историкът мълчеше, а генералът на ордена рече:

— Така е, както казваш, но не е така, както мислиш. Като казваш „Бог е Сатана“, придаваш на тези думи страшния смисъл на съмнение в почитеността на Създателя. Това, което казваш, е в такъв случай неистина — ала само в твоите уста. Ако го бях казал аз или някой от присъстващите отци, думите щяха да означават съвсем друго. Биха означавали само това, че има такива Божии дарове, които можем да приемем безропотно, и такива, които не можем да понесем. Биха означавали „Бог в нищо, съвсем в нищо не ни е ограничил, потиснал и затруднил“. Забележи, твоя милост, че светът, поробен от доброто, е същият храм на робството като света, поробен от злото. Съгласен ли си с мен, Дагдоре?

Историкът, към когото беше отправено питането, потвърди и взе на свой ред думата:

— Познавам, бидейки хронист, теогонии, според които Бог е сътворил света несъвършен, който обаче направо или с криволичене, или спирално се стреми към перфектност, сиреч доктрини, според които Бог е едно голямо дете, което пуска играчките по „правилния“ път, както му харесва. Познавам и науки, наричащи съвършено това, което вече го има, а за да излезе сметката на това съвършенство правилна, нанасят поправка в нея и тази поправка се зове дявол. Обаче както моделът на битие като игра с механизирани влачета с пружината на вечния напредък, и моделът на битие, в което светът е боксов мач между Светлината и Мрака, а съдия на ринга е Бог, както и моделът на свят, който не може да мине без чудни намеси, сиреч без Сътворение, като спирац часовник и чудо във формата на Божия пинсета, която човърка из звездните механизми, за да ги поправи, където трябва, или пък моделът на свят като вкусна торта, в която са напъхани костите на дяволските изкушения — всички те са картинки от един разумен буквар, тоест книжка, която зрелият оставя със симпатична меланхолия, но и със свиване на рамене на прага на

детската стая. Няма демони, ако не се смята за демон свободата; светът е един и Бог е един, и вярата е една, гостенино, а останалото е мълчание.

Исках да попитам какви са според тях позитивните черти на Бога и света, защото дотук бях чул само какво Бог не е, а и след лекцията по есхатология на свободата в главата ми беше пълна бъркотия, но трябваше да продължим пътя си. Докато се подрусвахме на железните си коне, неочаквано ми дойде да попитам отец Дарг защо всъщност неговият орден се нарича на деструктивистите?

— Това е свързано с темата на нашата беседа одева — рече той. — Това название има исторически корени и означава одобрение на битието като цяло като дело напълно Божие: и в това, което е творчество в него, и в това, което ни се струва обратното на него. То не означава — побърза да добави, — че подкрепяме деструкцията; днес едва ли някой би кръстил ордена така, но това название е плод на известен богословски инат, отразяващ вече отминали кризи в Църквата.

Примижах, защото междуременно бяхме стигнали място, където каналът поради пропадане на подпорите излизаше отчасти на повърхността, и дълго не можах да отворя очи, така бях отвикнал от слънцето. Намирахме се в равнина без следи от каквато и да е вегетация; градът се синееше на хоризонта, а цялото пространство се разсичаше от гладки и широки пътища по всички посоки, които бяха сякаш излети от ленти сребрист метал; цареше абсолютна пустота, както и в небето впрочем, като се изключат няколкото шкембести бели облаци.

Нашите жребци, извънредно гротескни по този път, предназначен за главозамайващи скорости, бавно и със скърцане, също сякаш заслепени от слънцето, с което не бяха свикнали, се тътреха по известна на монасите пряка посока, но преди да стигнем до бетонния улей, потъващ отново в земята, зърнах между арките на виадукта малка златистозелена постройка; казах си, че трябва да е бензиностанция. Пред нея имаше плоско като голяма хлебарка превозно средство, очевидно приспособено за големи скорости; постройката нямаше прозорци, само полупрозрачни стени, през които слънцето минаваше като през витраж; когато цялата ни повлечена колона се приближи на шейсетина крачки, чух отвътре стонове и

хрипове тъй ужасяващи, че чак косата ми настръхна. Гласът, явно човешки, ту хъркаше, ту охкаше. Нямах никакви съмнения, че чувам виковете на изтезаван, може би дори умъртвяван, и погледнах спътниците си, те обаче не обръщаха никакво внимание на тези крясъци на клетника.

Исках да ги призова да се притечем на помощ, но явно бях останал без глас от потреса, че участи на един изтезаван човек може да им е чак дотам безразлична, затуй скочих от желязното четириногло и търтих напред, без да ги чакам. Преди да стигна до постройката, се чу сякаш последен къс и хриплив крясък и настъпи тишина. Постройката беше павилион с олекотени форми, врата не се виждаше, обиколих го, тичайки, но напразно и спрях като гръмнат пред стена от лазурна стъклоподобна маса, достатъчно прозрачна, че да надникна вътре. Върху окървавена маса лежеше голо същество, наоколо му апарати впираха лъскави тръбички или щипци във вече мъртвото тяло, толкова сгърчено в агонията си, че не можех да различа ръцете от краката му. Не виждах и главата или каквото имаше там вместо нея, беше затворена в тежък метален похлупак със стърчащи бодли. Трупът вече не кървеше от многобройните си рани, сърцето му беше спряло. Под краката ми пареше нажеженият от слънцето пясък, в ушите ми още ехтеше непоносимият вик на този дихтонец, стоях потресен от отвратителната, страшна, непонятна сцена, защото трупът беше сам — както можах да видя във всички ъгли на тази зала за механични мъчения; по-скоро усетих, отколкото чух да се доближава закачулена фигура и, видял с крайчеца на околото си, че това е игуменът, попитах прегракнало:

— Какво е това? Кой го е убил? Защо?

Той стоеше до мен досущ статуя и онемях от съзнанието, че това наистина е желязна статуя; в подземията маскираните монаси с островърхи качулки не изглеждаха толкова страшно чужди, както тук, в слънчевия блясък, сред бялата геометрия на пътищата, на чистия фон на хоризонта; трупът в металните примки зад стената ми се видя единственият близък, докато стоях там сам-самин сред студените логични машини, негодни за нищо друго, освен за абстрактни размишления. Изпитах желание, нещо дори граничещо с решение да си тръгна без и една дума, без да се сбогувам дори с поглед, защото

пomeжду ни изведнъж беше зейнала непреодолима пропаст. Но продължих да стоя до игумена, който мълчеше, сякаш очакваше нещо.

В залата, залята с лазурна светлина, процеждаща се като през филтри през стъклото на покрива и стените, нещо помръдна. Блестящите пипала на апаратите над трупа се раздвижиха. Внимателно изправяха крайниците на нещастника, поливаха раните му с прозрачна като вода течност, която обаче вдигаше пара и отмиваше кръвта, и той вече лежеше изпънат, досущ приготвен за вечен покой, но пък проблеснаха остриетата и през ума ми мина, че може би ще го аутопсират; и макар че беше мъртъв, ми се прииска да нахлуя вътре и да го защитя от нарязването, ала игуменът положи на рамото ми железна ръка и аз не помръднах.

Блестящият похлупак се вдигна и видях нечовешко лице; всички машини вече работеха едновременно и толкова бързо, че виждах само премигването и движението на стъклена помпа под масата, в която блъбукаше червена течност; изведнъж наред цялата тази суетня гърдта на легналия се надигна и спадна; пред очите ми раните нарастваха, той целият започна да мърда и да се протяга.

— Възкръсна ли? — попитах шепнешком.

— Да — потвърди игуменът. — За да умре още веднъж.

Лежачият се огледа, хвана с мека, сякаш без кости ръка дръжката встрани и я дръпна, тогава похлупакът отново покри главата му, щипците щръкнаха от местата си и се впиха в тялото му и се разнесе същият ужасяващ крясък, като допреди малко; толкова бях шашнат, че се оставих да ме отведат към търпеливо чакащия керван от закачулени, в някакъв унес се покатерих на жребеца и се заслуша какво ми говори игуменът — че сградата била специален пункт за услуги, в който можела да се преживее собствената смърт. Да се изпитат възможно най-невероятни усещания, които далеч не са само мъчения — благодарение на трансформатора на допира болката се сменя с най-рафинирана наслада. Всичко заради това, че поради някои типове автоморфия дихтонците харесват дори агонията, а комуто една не стига, след възкръсването си се оставя отново да бъде умъртвен, за да изживее смайващия шок още веднъж. И наистина, нашият железен керван се отдалечаваше достатъчно бавно от пункта за въпросната услуга, за да чуваме дълго още стоновете и виковете на любителя на силни усещания. Тази особена технология се наричаше „умиране“.

Но едно е да четеш в историческо съчинение за кървавите анали, друго с очите си да видиш и преживееш поне частица от тях. Пребиваването на повърхността ми беше дошло в повече — под палещото слънце, сред сребърните магистрали, проблясващата постройка зад нас продължаваше да ме изпълва с такъв ужас, че с истинско облекчение посрещнах влизането отново в тъмния канал, който ни посрещна с хладното си и безопасно мълчание. Игуменът се досещаше за шока ми и също мълчеше; до вечерта посетихме само един отшелник и Ордена на францисканците в утайника на каналите във вилната зона и след края на обиколката на епархията късно през нощта се върнахме в обителта на отците деструктивисти, към които изпитвах странна неловкост заради миговете, в които толкова се бях уплашил от тях и ги бях намразил.

Килийката ми се видя уютен дом, там вече ме чакаше приготвеното от младия монах пълнено чекмедже; изгълтах го на бърза ръка, защото бях огладнял, и отворих тома за съвременната история на Дихтония.

Първата глава разглеждаше аутопсихическите движения през ХХІХ век. Умората от тоталната изменчивост става толкова голяма, че идеята за игнориране на тялото и посвещаване на разума сякаш подмладява обществото и го изважда от маразма. Така се започва. Възраждането. Начело застават гениалистите с плана си всички живи да бъдат превърнати в мъдреци. Събужда се огромна жажда за знания, интензивни научни изследвания, установяване на контакти с други космически цивилизации, обаче лавинообразното нарастване на познанието води до принудителна промяна в тялото, защото многоученият мозък вече не се побира дори в корема; обществото се догениалня с тангенциално ускорение и вълните на помъдряване заливат цялата планета. Този Ренесанс, провъзгласил, че смисълът на битието е в познанието, трае седемдесет години. Мислителите, професорите, суперфесорите, ултрафесорите, накрая контрафесорите стават безчет.

И понеже мъкненето на такова мозъчище на най-проста разходка става все по-неудобно, след кратък период на двойномислещи (които имат нещо като две телесни дисаги, предна й задна, за по-високи и пониски размисли) самият живот превръща гениалистите в недвижимости. Всеки застива в кулата на собствената си

интелигентност, целият в кабели, досущ Медуза Горгона; обществото започва да прилича на пита от трупана като мед мъдрост с живата човешка гъсеница вътре. Общуването става по оптичен път, ходи се на теле-гости и посещения; по-нататъшната ескалация води до конфликт между привържениците на обединяването на индивидуалните ресурси със спестителите на знание, които искат да задържат всяка информация за себе си. Започват подслушвания на чужди размисли, кражба на по-напредничавите концепции, копаене на ями под кулите на противниците във философията и изкуствата, фалшифициране на данни, прегризване на кабели, дори опити за анексия на чужди психически блага барабар с личността на собственика им.

Настъпилата реакция е крайна. Нашите средновековни гравюри, изобразяващи дракони и отвъдморски чудовища, са бебешко гукане в сравнение с телесната вакханалия, която обхваща планетата. Последните гениалисти, полуслепи от слънцето, използват изпод руините, за да избягат от градовете. Рушилковци, прогонители и разстрелвачи кръстосват необезпокоявани във всеобщия хаос. Възникват разюздано похотливи съединения от тела и апарати (машинен хлебарко-апаратчак, разголкола, дрезиняк), появяват се чудовищни карикатури на духовници — караконлугер с караконлугерица, също гъсеник и шкембар.

Тогава се разпространява **умирването**. Стига се до дълбоко ретроградиране на цивилизацията. Орди мускулести натискачи се гушат по горите с танкарки. В потайни места се крият разтърсители. На планетата вече няма никакви доказателства, че някога е била люлка на човекоподобен разум. В обраслите с храсталаци-маси и подивели прибори паркове между лехите от покривки лежат **могилници** — истински хълмове дишащо месо. Повечето от тези чудовищни образувания не са резултат от съзнателен избор и планиране, а кошмарна последица от повреждането на телесната машинария: тя произвежда не поръчаното, а някакви уродливи, сакати чудовища. В онези времена на обществена **уродция**, както пише проф. Грагз, праисторията, изглежда, по странен начин си отмъщава на потомците, защото това, което първобитната мисъл само е виждала в кошмарите си, сиреч словото на кошмара — в сляпо развилнялата се биотична машинария — става плът.

В началото на ХХХ век Дзомбер Глаубон установява диктатура на планетата и за двайсет години въвежда телесна унификация, нормализация и стандартизация, приети отначало като истинско спасение. Той е привърженик на просветения и хуманитарен абсолютизъм, та не допуска унищожаването на дегенериралите форми от ХХІХ век, а нарежда да бъдат прибрани в специални резервати; всъщност в самия край на точно такъв резерват, под развалините на старата столица на провинцията, бе подземният манастир на братята деструктивисти, където бях намерил подслон. С указ на Д. Глаубон всеки гражданин трябва да стане самист преднак, сиреч такъв еднopolов субект, еднакъв отпред и отзад. Дзомбер съчинява *Мисли*, основополагащ програмен труд. Лишава хората от пол и секс, защото вижда в тях причините за упадъка през отминалия век; обобществява центровете за наслада и ги предоставя на поданиците си. Остава им и разума, защото не иска да управлява дебили, а да бъде обновител на цивилизацията.

Обаче какво е разумът, ако не различни, ще рече и небанални идеи? Непризнатата опозиция минава в нелегалност и се отдава на мрачни антисамистични оргии. Поне така съобщава правителственият печат. Все пак Глаубон не преследва опозиционерите, които си придават протестни облици (класавици, заднисти). Вероятно нелегално действат и двузаднистите, които прокламират, че разумът е за това, за да има с какво да се разбере, че трябва колкото може по-бързо да бъде ликвидиран, защото именно той е виновник за всички исторически поражения; те заместват главата с обратното на нея, смятайки я за пречка, вредна, направо банална; отец Дарг ме уверяваше, че официозите са прекалявали с усърдието си. На заднистите не им харесва главата и я отхвърлят, но пренасят мозъка по-надолу, за да гледа света с едното си око на пъпа, а с другото отзад, малко по-надолу.

След поуспокояване на положението Глаубон обявява плана си за хилядолетна стабилизация на обществото благодарение на така наречената хедонодигетика. Налагането ѝ е предшествано от голяма медийна кампания под лозунга: СЕКСЪТ В СЛУЖБА НА РАБОТАТА. Всеки гражданин получава работно място, а невроинженерите така съединяват невроните на мозъка му, че той изпитва наслада, само когато усърдно се труди. Ще рече, дървета садиш, вода носиш в омая, а

колкото по-усърдно го правиш, толкова по-интензивен екстаз изпитваш. Обаче присъщото на разума коварство подкопава и този уж сигурен социотехнически метод. Нонконформистите обявяват наградата, изпитвана по време на работа, за форма на поробване. Съпротивлявайки се на работната похот (лейбърибидо), напук на нагона, който ги пришпорва към работните места, те правят не това, за което ги зове щението, а точно обратното. Който е задължен да носи вода, сече дърва, а дърварят мъкне вода и такива подобни, като антиправителствена демонстрация. Засилването на обобществения нагон, проведено с указ на Глаубон, не постига никакъв резултат, само дето историците обявяват годините на неговото управление за ера на мъчениците. Биолицията изпитва големи затруднения с установяване на виновните в правонарушения, защото хванатите на местопрестъплението страдащи твърдят лицемерно, че стенат от награда. Глаубон напуска арената на биотичния живот дълбоко разочарован, защото величавият му план рухва.

После, в край на XXXI и началото на XXXII век, се стига до борбите на Диадохите; планетата се разпада на провинции, населявани от граждани с вид, формиран според препоръките на местните власти. Това е вече времето на следуродската Контрареформация. От старите времена остават струпвания от полуразрушени градове и заплодници, резервати, сегиз-тогиз подлагани на летящи контроли, опустошени сексостради и други реликти, понякога все още функциониращи, но негодни. Тетрадох Глаубон въвежда цензура на генетичните кодове, която обявява някои видове гени за забранени, но нецензурни лица използват на публични места маски, придатъци, опашките се залепват с лейкопласт към гърба или се пъхат в крачола и други такива. Тези практики са обществена тайна.

Пентадох Мармозел действа по принципа „divide et impera“ („разделяй и владей“) и увеличава със закон броя на официално допустимите полове. При неговото управление освен мъжа и жената, се въвеждат плоскар, извиванка и два помощни пола — на поддържащи и намазанци. Тогава животът, особено еротичният, става доста сложен. Освен това тайни организации на събранията си водят този живот уж като между препоръчаните от властта шест пола, затова се стига до частичен отказ от проекта; до днес от него са останали само плоскарят и извиванката.

По време на Хексадохите се въвеждат телесни алюзии, благодарение на които се заобикаля хромозомната цензура. Видях изображения на същества, при които ушните обици продължаваха в малки бедра. Не ми стана ясно дали мърдането на ушите при тях всъщност е алюзия на ритане. В някои кръгове се цени езикът, завършващ с копитце. Е, такъв език не става за нищо и е неудобен, но пък така се демонстрира дух на соматична независимост. Гурил Хапсодор, който минава за либерал, позволява на особено заслужилите граждани да притежават допълнителен крак; това се възприема като почетен знак, а по-късно смисълът на този крак, вече без двигателни функции, става отличителен белег за заемана длъжност: висшите чиновници имат до девет крака; така рангът на всекиго може да се разпознае тутакси, дори в обществената баня.

При суровия Рондер Исхиолис се прекратява издаването на разрешения за допълнителен телесен метраж, дори се стига до конфискуване на краката на извършилите различни нарушения. Изглежда той е искал да ликвидира всички крайници и органи, освен абсолютно необходимите за живот, и да въведе микроминиатюризация, защото започват да се строят все по-малки жилища, но дошлият след него Бгиз Гварндъл анулира тези директиви и разрешава дори опашка под предлог, че с крайчеца ѝ може да се замита подът. По-нататък, при Гондъл Гурв, се появяват така наречените долни уклоници, които незаконно си умножават крайниците, в следващата фаза пък, на по-строгото управление, отново се появяват езикови нокти и тем подобни контестаторски органели. Всички тези осцилации продължаваха и в момента, когато бях кацнал на Дихтония. Кое не е могло да се осъществи телесно, се е изразявало посредством така наречената порнографска биотична литература и нелегалните издания, абсолютно забранени, с каквито бе пълна манастирската библиотека. Там прегледах например манифест, призоваващ девойлак да ходи с косата си, а плодът на друг анонимен автор, аеротик, бе задължен да се движи във въздуха по принципа на возило, на въздушна възглавница.

След като се запознах в общи линии с историята на планетата, проучих и текущата научна литература; в момента главна проектно-изследователска институция е КОСТЕПСИП (Комисия за съгласуване на телесно-психически проекти). Благодарение любезността на брата библиотекар можах да се запозная с най-новите работи на този орган.

Например инж. по телата Дергард Вних е автор на прототип с временно название полимон или всесилня. Проф. д-р инж. маг. Дбанд Рабор ръководи голям колектив, който работи по смелия, дори спорен проект за така наречения многодрум — функционална пътна сплав в три смисъла: комуникационен, полов и в синята далечина. Можех да се запозная и с перспективистко-футурологичните трудове на дихтонските теловеди; останах с впечатлението, че като цяло автоморфията е стигнала мъртва точка в развитието си, макар че експертите се мъчат да преодолеят стагнацията; статията по въпроса на проф. Киселин Грауз, директор на КОСТЕПСИП, в месечника „Гласът на тялото“ завършваше с думите: „Как може да **не** се трансформираме, щом **може** да се трансформираме?“

След цялото това упорито четене бях толкова изнурен, че след като върнах в манастирската библиотека последния наръч прочетени произведения, цяла седмица почивах и се пекох на слънцето в мебелната горичка.

Попитах игумена какво мисли за биотичното положение. Според него за дихтонците вече няма връщане назад към човешките форми, защото са се отдалечили прекалено много от тях; в резултат от многовековната индоктринация тези форми предизвикват такова отвращение и предубеждения, че дори те, роботите, на публично място трябва да прикриват вида си. Тогава го запитах — бяхме сами след вечеря в трапезарията — какъв смисъл всъщност има в такава цивилизация вярата и служенето?

Игуменът ми се усмихна с глас.

— Очаквах този въпрос — рече. — Ще ти отговоря два пъти: веднъж просташки, веднъж деликатно. Най-напред дуизмът това не е нищо друго, освен „баба е на два пътя“. Бог е толкова голяма тайна, че не можем да бъдем сигурни дори в съществуването му. Така че или го има, или го няма и оттук е етимологията на нашата вяра. А сега вторият път, но вече по-задълбочено: Бог-Сигурност не е пълна тайна, щом фактът, че Го Има, го ограничава. Гарантираното му битие е само един оазис, място за покой, удобно кресло за духа и именно в книгите по история на религията можеш да прочетеш преди всичко непрестанното многовековно крайно напрегнато, чак до полудяване усилие на мисълта, която все трупа аргументи и доказателства за съществуването Му и все упорито ги възстановява, когато са рухнали.

Нарочно не ти дадохме да четеш тези книги, да не те товарим, но ако можеше да надникнеш в тях, щеше да видиш всички тези етапи в естественото развитие на вярата, непознати за по-младите цивилизации. Фазата на догматиката не приключва внезапно, а преминава от затворено в отворено състояние, когато е установена диалектически, след догмата за непогрешимостта на Църквата, догмата за неизбежната неверност на всички мисли за вярата, формулирана лаконично с думите: „Нищо от това, което може да бъде изразено ТУК, не отговаря на това, което трае ТАМ.“ Стига се до понататъшно издигане равнището на абстрактност: забележи, ако обичаш, че дистанцията между Бог и разума става все по-голяма — навсякъде и винаги!

Като в старозаветното Откровение Бог продължаваше да се меси във всичко, прибираще добрите още живи, лошите поливаше със сяр, клечеше зад всеки храст, чак по-късно започна отдалечаването, Бог губеше видимостта си, човекоподобие то си, брадата, изчезнаха школските помощи с чудеса и светогледните демонстрации на превръщания на демони в козли и мониторинговите посещения на ангели; с една дума, вярата си беше вяра и без циркова метафизика; така от сферата на сетивата премина в сферата на откъсването. И тогава имаше доказателства за съществуването Му, но вече не на езика на висшата алгебра на сакрумите, нито още повече на езика на елитарната херменевтика. Тези абстракции сега са стигнали до точката, в която се прогласява смъртта на Бога, за да се придобие този вид желязно, ледено и раздирателно спокойствие, което се полага на живите, напуснати завинаги от своите най-скъпи близки.

Манифестът за смъртта на Бог тогава е поредната маневра, която има за цел да ни отърве, макар и смазващо, от метафизичните притеснения. Ще рече, сами сме и ще направим каквото си поискаме, или това, до което са ни довели по-нататъшните открития. Е, дуизмът отиде още по-далече: при него вярваш, съмнявайки се, и се съмняваш, вярвайки; но и това положение на нещата не може да бъде последно. Според някои братя прогностици еволюциите и революциите, сиреч обръщанията и превратите на верите, не протичат еднакво в целия Космос и има много силни и големи цивилизации, които се опитват да управляват цялата Космогония чрез провокацията за антибог. Според тази концепция по звездите има народи, стремящи се да нарушат

ужасяващото безмълвие на Бог, като му отправят предизвикателство, тоест чрез заплахата за КОСМОЦИД: имат предвид целият Космос да се събере в една точка и да се самоизгори в пламъците на такъв последен гърч; ще рече, да принудят Бог някак да реагира чрез взривяване фундамента на Божието дело; макар че за това не знаем нищо сигурно, този замисъл ми се струва възможен от психологична гледна точка. Обаче в същото време напразен; организирането на кръстоносен поход чрез антиматерия против Господ Бог не прилича на разумен начин за установяване на диалог с Него.

Не успях да се сдържа и отбелязах, че, както виждам, дуизмът е всъщност агностицизъм или „атеизъм, който не е съвсем уверен в себе си“, или непрестанно мятане между полюсите има Бог — няма Бог. Но ако в него има поне малко вяра в Бога, какъв е смисълът от тези ордени и криенето в катакомбите?

— Твърде много въпроси наведнъж! — рече отец Дарг. — По-полека. А какво всъщност трябваше да правим според тебе?

— Как какво? Например да развивате мисионерска дейност...

— Значи ти все още нищо не разбираш! Все още си толкова далеч от мене, както при пристигането си! — каза игуменът много натъжен. — Смяташ, че сме длъжни да разпространяваме вярата? Мисионерство? Да създаваме конвертити? Да обръщаме?

— А вие не смятате ли? Как е възможно! Нима всичко това не е вековното ви призвание? — питах изумен.

— На Дихтония — поде игуменът — са възможни милион неща, за които изобщо не си даваш сметка. Тук с проста процедура можеш да изтриеш цялата памет на някого и да я замениш с нова синтетична, такава, че на оперирания ще му се струва сякаш е преживял несъществуващи неща, с една дума, може да бъде направен Друг, различен от този преди операцията. Можеш да промениш характера и личността, тоест да превръщаш луди глави в кротки самаряни и обратно; атеисти в светци или аскети в развратници; да превърнеш мъдреците в тъпаци, а глупците в гении; разбери най-накрая, че всичко това е безкрайно лесно и нищо материално не пречи на такива преправяния. А сега чуй добре какво ще ти кажа.

И най-упоритият атеист би могъл да стане вярващ, като слуша аргументите на нашите проповедници. Да допуснем, че такива златоустни пратеници на нашите ордени ще обърнат най-различни лица.

Крайният ефект от тези мисионерски операции ще бъде такъв: поради промените, настъпили в техния разум, невярващите дотогава биха повярвали. Ясно, нали?

Кимнах.

— Отлично. А сега обърни внимание, че тези лица ще имат нови убеждения по въпросите на вярата, защото чрез информацията от вдъхновените слова и мисионерски жестове по някакъв начин сме обработили мозъците им. Е, та този краен ефект — на мозъци, оживени от дълбока и пламенна вяра и търсене на Бога, може да се постигне милион пъти по-бързо и сигурно чрез съответно подбрана гама от биотични средства. И защо тогава да се занимаваме с отживелици като мисионерство, убеждаване, просвещаване, след като имаме на разположение тези модерни средства?

— Не говорите сериозно! — протестирах. — Това би било неетично!

Игуменът сви рамене.

— Говориш така, защото си от друга епоха. Сигурно смяташ, че бихме мамели и подчинявали, тоест чрез „криптоконверсия“ тайно ще разпръсваме разни химикали, или пък чрез разни вълни или трептения ще въздействаме на мозъците. Дълбоко се заблуждаваш! Някога са се провеждали диспути между вярващи и невярващи с единствен инструмент, единствено оръжие мощта на словото и от двете страни (нямам предвид „диспутите“ с аргументи като палки, кладя и секири). Днес подобен диспут би си служил със средствата на техническата аргументация. Ние бихме прилагали инструменти за обръщане, а закоравелите опоненти биха контраатакували със средства, които да ни преобразят съгласно техните представи, най-малкото да усилят тяхната способност за противодействие на подобно мисионерство. Шансовете за победа и на двете страни биха зависели от ефективността на приложените техники — по същия начин, както едно време от ефективността на думите и изводите. Защото обръщането не е нищо друго, освен предаване на информация, принуждаваща да се вярва.

Не се предавах:

— И все пак такава обръщане не би било истинско! Да предизвиквате стремеж към вярата и Бога чрез препарати значи да фалшифицирате разума, защото така не се убеждава, а се принуждава и насилва!

— Забравяш на кого говориш и къде — възрази игуменът. — От шестстотин години у нас няма нито един „естествен“ разум. Следователно няма начин да се отличи натрапената от естествената мисъл, не се налага никой никому тайно да натрапва някаква мисъл, за да го убеди. Натрапва се нещо по-ранно и в същото време крайно, сиреч мозъкът!

— Но и този натрапен мозък има ненарушена логика — опонирах.

— Да, така е. И все пак изравняването на някогашните и днешните диспути за Бога би изгубило основанието си само тогава, когато за вярата би съществувала логически неопровержима аргументация, принуждаваща разума да приеме резултатите със същата сила, на каквато е способна математиката. Но според нашата теодицея такава аргументация не може да съществува. Затова историята на верите познава ереси и вероотстъпничество, но в историята на математиката няма аналогични прегрешения, защото никога не е имало такива, дето да оспорват единствения начин за събиране на едно и едно и резултата от това — две. Но Бог не се доказва математически. Ще ти разкажа какво се е случило тук преди двеста години.

Един отец компютър си премерил силите с невярващ компютър. Той, като по-нов модел, разполагал със средства за информационен натиск, неизвестни на нашия духовник. И му рекъл, като го изслушал: „Ти ме информира, а сега аз ще те информирам, и то за има-няма една милионна част от секундата — да почакаме малко за преобразението господне!“ И дистанционно и мълниеносно така преинформирал нашия брат, че той изгубил вярата си. Е, какво ще кажеш?

— Е, и това ако не е насилие, здраве му кажи! — възкликнах. — У нас на това му се вика манипулиране на разума.

— Манипулирането на разума — рече отец Дарг — не е нищо друго, освен обвързването на духа с невидими въжета по същия начин, по който може да се овърже видимо тялото. Мисълта е като писано слово от ръката, а манипулацията на мисълта е като да хванеш пищещата ръка, та да изписва други знаци. Това, разбира се, е насилие. Но онзи компютър не е действал така. Всеки извод трябва да се базира на предварителни данни; убеждаването в една дискусия не е нищо друго, освен чрез словото да преместваш данните в разума на

опонента. Онзи компютър е направил точно това, но не чрез речта. Така че не е направил в информационен смисъл нищо по-различно от едновременния диспутирац, само го е предал другояче. А е могъл да постъпи така, защото благодарение на високите си способности е виждал разума на нашия брат като на длан. Представи си, че един шахматист вижда само дъската и фигурите, а неговият съперник чете и мислите му. Ясно кой ще победи, макар да не е използвал никакво насилие. Как мислиш, какво направихме с нашия брат, когато се завърна?

— Сигурно сте постъпили така, че да може да се върне към вярата... — предположих неуверено.

— Не, не можахме, защото той отказа.

— Сега вече нищо не разбирам! Нали бихте постъпили също като неговия противник, само че наопаки!

— О, не. Вече не, защото нашият бивш брат не желаше никакви диспути повече. Понятието „диспут“ се е променило и доста се е разширило, не смяташ ли? Който днес го започва, трябва да е готов не само за словесни атаки. За съжаление нашият брат беше проявил печално невежество и наивност, защото е бил предупреден, защото онзи го е уверил предварително в превъзходството си, ама нашият човек не могъл за нищо на света да приеме, че непоколебимата му вяра може да се поддаде на каквото и да било. На теория от тази ескалационна клопка може да се излезе; трябва да се създаде разум, способен да предвиди **всички** варианти на **всички възможни** данни, но понеже техният брой е трансфинитен, само трансфинитен разум би могъл да получи метафизична сигурност. Такъв със сигурност не може да се създаде. Колкото и да създаваме, създаваме крайно, а ако има безкраен компютър, то това е само Той.

Така че на новото цивилизационно равнище спорът за Бог не само може, а и трябва да бъде воден с нови техники — ако изобщо някой иска да го води. Информационните оръжия са се променили **еднакво и при двете страни**, борбата би била симетрична и поради това идентична със средновековните диспути. Това ново мисионерство може да се обяви за неморално само дотолкова, доколкото се признава за неморално едновременното обръщане на езичниците, или споровете на старите богослови с атеистите. Никакво друго мисионерство днес не е възможно, защото този, който днес поиска да

повярва, **положително** ще повярва, а който има вяра и желае да се освободи от вярата си, **положително** ще се освободи — с помощта на съответните процедури.

— Значи може да се въздейства и върху органа на волята, да се предизвиква желание за вяра? — попитах.

— В действителност е така, както знаеш, някога се е казвало, че Бог помага на силния. Днес, в епохата на евентуални техногенни кръстоносни походи, би помагал на по-силните конвертори, но ние не смятаме, че нашата задача е да разгърнем такава надпревара в теодиктично, сакрално-антисакрално въоръжаване, не искаме да тръгваме по пътя на подобна ескалация: ние правим конвертор, те — антиконвертор, ние обръщаме, те атеизират и така векове наред, като превърнем манастирите в ковачници на все по-ефективни средства и тактики за предизвикване на копнеж за вяра!

— Не мога да разбера, отче — рекох, — как е възможно да няма друг път, освен този, който ми показваш? Нали всички разуми се ръководят от една и съща логика? А естественият разум?

— Логиката е инструмент — отвърна игуменът, — а инструментът сам по себе си е нищо. Трябва да има основа и ръка, която да го направлява, а това ние можем да създадем, както и комуто душа иска. Колкото до естествения разум, аз и братята естествени ли сме? Както вече ти казах, ние сме вторични суровини, а нашето Кредо е субпродукт, брътвеж за онези, които първо ни направиха, а после ни изхвърлиха на боклука. Получихме свобода на мисълта, понеже промишлеността, за която бяхме направени, изискваше това. Слушай внимателно. Сега ще ти издам една тайна, която на никой друг не бих поверил. Зная, че скоро ще ни напуснеш и няма да я издадеш на властта: инак лошо ни се пише.

Братята от един по-отдалечен орден, посвещаващ се на науката, са открили средства за такова влияние върху волята и мисленето, че бихме могли за нула време да обърнем цялата планета, срещу тях няма никакво противодействие. Тези средства не оглупяват, не омайват, не лишават от свобода, само правят с духа същото, което прави с погледа ръката, насочена към небето, и гласът, който казва: „Виж!“ Единственото прищпорване и поробване би било това; че тогава не можеш да затвориш очи. Тези средства принуждават към вглеждане в лицето на Тайната, а който я види така, повече няма да се освободи от

нея, защото благодарение на него тя ще остави незаличими следи. Ако си послужи със сравнение, това би било като да съм те завел на ръба на вулкан и да съм те надвесил над него, за да погледнеш в дълбокото, а единствената принуда към теб би била да не забравиш повече това. Така че ние вече сме всесилни в конверсията, защото сме постигнали в областта на обръщането към вярата онази най-висша степен в свободата на действие, която е постигнала цивилизацията в другия, материално-телесен смисъл. И най-сетне можем... ти разбираш ли? Имаме това мисионерско всемогъщество и няма да направим нищо. Защото единственото нещо, в което може още да се прояви нашата вяра, е отказът да направим тази крачка. Казвам преди всичко: NON AGAM. Не само NON SERVIAM, но и: няма да действам. А няма, понеже мога да действам уверено и с това действие да направя всичко, каквото поискам. Тогава не ни остава нищо друго, освен да останем тук, в плъщите каменни тунели, в кълбото пресъхнали канали.

Не намерих какво да отговоря на тези думи. Видях колко е безплодно по-нататъшното ми пребиваване на планетата и след вълнуващото и тъжно сбогуване с почтените братя заредих ракетата, останала невредима досега под камуфлажа, и тръгнах да се прибирам, чувствайки се различен от този човек, който всъщност не толкова отдавна беше кацнал на нея.

[1] WC в оригинала. — Б.пр. ↑

[2] От Второ възкресение, първата литургия след Великден. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.